TÜRKİYE'DE ATICILIK BRANŞI İLE İLGİLENEN SPORCULARIN SERBEST ZAMAN ALGISI VE ENGELLERİ

Ayşegül BATUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

T.C.

BATMAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE'DE ATICILIK BRANŞI İLE İLGİLENEN SPORCULARIN SERBEST ZAMAN ALGISI VE ENGELLERİ

Ayşegül BATUR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı Başkanlığı

Mayıs - 2019

BATMAN

Her Hakkı Saklıdır

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Ayşegül BATUR

…/05/2019

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKİYE'DE ATICILIK BRANŞI İLE İLGİLENEN SPORCULARIN SERBEST ZAMAN ALGISI VE ENGELLERİ

Ayşegül BATUR

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Nuri Muhammet ÇELİK

2019, (54)

Jüri
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Nuri Muhammet ÇELİK
Doç. Dr. Cengiz TAŞKIN
Dr. Öğr. Üyesi Ubeyde GÜLNAR

Bu araştırmanın amacı; Türkiye'deki Atış sporcularında Serbest Zaman Algısı ve Engellerini belirli (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, gelir durumu ve rekreatif aktivitelere katılım sıklığı) değişkenlere göre inceleyip aralarındaki bağı ortaya çıkarmaktır.

Betimsel araştırma modelindeki araştırmanın çalışma grubunu, 2018 Türkiye Havalı Silahlar Şampiyonasına katılan atış sporcularından 60'i kadın ve 40'ı erkek olmak üzere toplam 100 sporcudan oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 'Boş Zaman Anlamı Ölçeği' ve 'Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18' kullanılmıştır. Veriler, betimsel istatistik yöntemler, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson Correlation testleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda; atış branşı sporcularının serbest zaman algıları iyi seviyede olduğunu söyleyebiliriz. Cinsiyet, eğitim durumu, medeni durumu ve RAKS değişkenlerine göre serbest zaman algıları değişmemektedir. Sporcuların yaşları arttıkça serbest zaman algıları da düşmektedir. Sporcuların gelir seviyeleri arttıkça serbest zaman algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre atış branşı sporcularının serbest zaman engel algılarının yüksek olduğunu söyleyebiliriz. En büyük engelin tesis boyutunda olduğunu ve takip eden engeller sırası ile zaman, bilgi eksikliği, ilgi eksikliği, birey psikolojisi ve arkadaş eksikliğidir. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve medeni durum değişkenlerine göre serbest zaman engel algıları değişmemektedir. Medeni durum değişkenine bakıldığında serbest zaman engel algıları değişmemektedir. 'Bilgi eksikliği' alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Evli sporcularda BZEÖ zaman alt boyutu en yüksek puana sahip olurken, bekâr sporcularda tesis ve bilgi eksikliği boyutu en yüksek puana sahip olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların RAKS değişkenine bakıldığında serbest zaman engel algıları yüksek olduğu söylenebiliriz. Analizler sonucunda, BZAÖ ve BZEÖ arasında pozitif yönde korelasyon olup, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Atıcılık, Serbest Zaman Algısı, Serbest Zaman Engelleri

ABSTRACT

MS THESIS

THE LEISURE TIME PERCEPTION AND BARRIERS OF ATHLETES DEALING WITH THE SHOOTING BRANCH IN THE TURKEY

Ayşegül BATUR

THE GRADUATE SCHOOL OF RECREATION OF BATMAN UNIVERSTY THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE IN RECREATION MANAGEMENT

Advisor: Dr. Lecturer Nuri Muhammet ÇELİK

2019, (54) ?

Jury
Advisor: Dr. Lecturer Nuri Muhammet ÇELİK
Assoc. Prof. Cengiz TAŞKIN
Dr. Lecturer Ubeyde GÜLNAR

The aim of this research is to investigate Leisure Time Perception in shooting athletes in Turkey and Leisure Time Barriers according to variables (age, gender, educational, marital and income status and participation frequency in reactive activities) and to reveal the connection between them.

The study group in descriptive research model is composed of a total of 100 shooting athletes, 60 women and 40 men, who participated in Turkey Air Gun Championship in 2018. In the study, "Leisure Time Meaning Scale" (LTMS) and "Leisure Time Barriers Scale-18" (LTBS) were used as data collecting tools. The collected data were analysed using descriptive statistic methods t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Pearson Correlation tests.

At the end of the study, it can be said that leisure time perceptions of shooting athletes are at good level. Their leisure time perceptions change in accordance with gender, educational and marital status and RAKS variables. As the athletes get older, their leisure time perceptions decrease as well. It was determined that the more their income levels, the higher their leisure time perceptions. According to results obtained from the study, we can say that leisure time barrier perceptions of shooting athletes are high. The biggest barrier is in the facility size which is followed by lack of time and information, and deficiency of interest, individual psychology and absence of friend. Leisure time barrier perceptions change according to variables such as gender, age, educational and marital status. When marital status is examined, leisure time barrier perceptions do not change. It was established that it changed significantly in "Lack of Information" sub-dimension. In married athletes, while leisure Time Barrier Scale (LTBS) sub-dimension received the highest score, it was determined that lack of facility and information sub-dimension in unmarried athletes had the highest score. When RAKS variable of the athletes were examined, we can say that their leisure time barrier perceptions are high. As a result of the analyses, there is a correlation in positive direction between LTPS and LTBS, which shows a medium level meaningful relation.

.**Key Words:** shooting, Leisure Time Perception, Leisure Time Barriers

ÖNSÖZ

Eğitim hayatım süresince bilgileriyle, pozitif yaklaşımlarıyla sürekli bana destek olan ve beni bu sürece ulaştıran tüm hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimim süresince tüm değerli bölüm hocalarıma, tez çalışmamın başından bu aşamaya kadar takıldığım her konuda değerli bilgi ve tecrübeleri ile dönüş sağlayan, mütevazi ve içten bakış açısıyla desteğini esirgemeyerek bu çalışmaya katkısından dolayı değerli hocam Sayın, Dr. Öğr. Üyesi Nuri Muhammet ÇELİK'e sonsuz şükran duygularımı ifade etmek isterim.

Yüksek lisans eğitimimin tezimi bitirme aşamasında sonuna kadar destek sağlayan Sayın, Mustafa OK ve Sayın, Nihat DAMAR'a ve Sayın, Öğretim Görevlisi İhsan PLATİN hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Yüksek lisans tez çalışmamın uygulama aşamasında bana kolaylık gösteren Atıcılık ve Avcılık Federasyonu çalışanlarına ve araştırmama gönüllü olarak katılan atış takımı sporcularına sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, tezin tüm aşamalarında benim yanımda olup beni destekleyen anlayış ve sabırlı davranan aileme, hayatıma büyük anlam katan biricik oğlum Çınar Egeme teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşegül BATUR
BATMAN-2019

ÖZET iv
ABSTRACT v
ÖNSÖZ vi
İÇİNDEKİLER vii
ÇİZELGELER LİSTESİ ix
KISALTMALAR .....

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 3
1.1.1. Alt problemler 3
1.1.1. Alt problemler 3
1.2. Araştırmanın Amacı 4
1.3. Sınırlılıklar 4
1.3. Sayıltılar 4

II. BÖLÜM

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI 5
2.1.Boş Zaman Kavramı 5
2.2.Boş Zamanın Temel Fonksiyonları 6
2.2.1. Dinlenme Fonksiyonu 7
2.2.2. Eğlenme Fonksiyonu 7
2.2.3.Gelişim Fonksiyonu 8
2.3.Rekreasyon Kavramı ve Tanımı 8
2.4.Rekreasyon Özellikleri 9
2.5. Rekreasyonun Sınıflandırılması 10
2.6. Rekreasyonun İhtiyaç Duyulan Nedenler 12
2.6.1. Fiziksel İhtiyaçlar 13
2.6.2. Sosyal İhtiyaçlar 13
2.6.3. Psikolojik İhtiyaçlar 13
2.6.4. Kişisel Beceri ve Yeteneklerin Geliştirilmesi İhtiyacı 14
2.6.5. Duygusal İhtiyaçlar 14
2.7. Rekreasyonel Faaliyetlere katılımı Etkileyen Faktörler 14

2.8. Rekreasyona Katılımının Önündeki Engeller 15
2.9. Serbest Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler 15
2.9.1. Toplumsal Faktörler 16
2.9.2. Kültür Faktörü 16
2.9.3. Sosyal Sınıf Faktörü 16
2.9.4. Etkileşim Grupları Faktörü 17
2.9.5. Ekonomik Faktörler 17
2.9.6. Demografik Faktörler 17
2.10. Rekreasyon 19
2.10.1. Rekreasyonun Özellikleri 20
2.11. Rekreasyon İhtiyacı 21
2.11.1. Toplumsal Yönden Değerlendirdiğimizde Duyulan İhtiyacın Nedenleri 22
2.11.2. Ekonomik Yönden Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri 23

III. BÖLÜM

3. MATERYAL VE YÖNTEM 24
3.1. Araştırmanın Modeli 24
3.2. Evren ve Örneklem 24
3.3. Veri Toplama Araçları 24
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu 24
3.3.2. Boş Zaman Anlamı Ölçeği (BZAÖ) 24
3.3.3. Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18 (BZEÖ) 25
3.4. Veri Toplama Süreci 26
3.5. Verilerin Analizi 26

IV. BÖLÜM

4. ARAŞTIRMA BULGULARI 27
4.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri 27
4.2. BZAÖ ve BZEÖ Puanlarının Dağılımı ve İstatistik Test Sonuçları 28

V. BÖLÜM

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER 36

5.1. Sonuçlar.....36

5.2. Öneriler.....41

KAYNAKLAR.....42

EKLER……... 47

ÖZGEÇMİŞ……..

SİMGELER VE KISALTMALAR

BZAÖ : Boş Zaman Anlamı Ölçeği

BZEÖ : Boş Zaman Engelleri Ölçeği

TDK : Türk Dil Kurumu

RAKS : Rekreatif Aktivitelere Katılım Sıklığı

WLRA: World Leisure And Recreation Association, Dünya Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliği.

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 2.1. Zamanın Kullanım Bölümleri……..……10

Çizelge 2.2. Zamanın Kullanım Bölümleri…….…….……..…….....18

Çizelge 2.3. Rekreasyon Etkinliklerinin Sınıflandırılması……..……..…...20

Çizelge 4.1. Atıcılara Ait Kişisel Bilgilerin Dağılımı…….…….……27

Çizelge 4.2. Atıcılara Ait BZAÖ Dağılımı…….…….…….……28

Çizelge 4.3. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Sonuçları…….29

Çizelge 4.4. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Sonuçları.……....29
Çizelge 4.5. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Sonuçları..29
Çizelge 4.6. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Sonuçları...30
Çizelge 4.7. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre Sonuçları.…30
Çizelge 4.8. Atıcılara Ait BZAÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre Sonuçları.....31
Çizelge 4.9. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Dağılımı…….....32
Çizelge 4.10. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Sonuçları ……32
Çizelge 4.11. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Sonuçları....…...…….32
Çizelge 4.12. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Sonuçları.33
Çizelge 4.13. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Sonuçları.33
Çizelge 4.14. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre Sonuçları...34
Çizelge 4.15. Atıcılara Ait BZEÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre Sonuçları....…...…34
Çizelge 4.16. BZAÖ ve BZEÖ Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları……....…...……35

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ

Zaman, insan hayatında doğumundan ölümüne kadar büyük önem taşımaktadır. İnsanın kendini geliştirmesinde ve hangi alanda olursa olsun toplumsallaşması, olayların içinde yer alabilmesi hislerini yaşayabilmesi, mesleki hayatında ve çalışma dışı zamanında

diğer insanlarla iletişim kurmasında zaman anlayışının payı büyüktür. Hall, "insanlar vaktini yönetemezler, fakat sahibi oldukları vakitleri daha iyi planlayabilirler" sözünü dile getirmektedir. Goethe, "vaktini iyi planlayıp kullanırsan gerekli vakti bulabilirsin" demiştir. Zamanı planlayarak kullanmak, insanın kendisine, sosyal yaşamına, çalışma ve çalışma dışı yaşamında istirahat edip, hoş vakit geçirmesine, tüm ihtiyaçların karşılanmasına planladığı zaman birimlerinin arasındaki bağı iyi kurmasıyla mümkün olur.

Teknolojik gelişmeler, ev içi aletlerin makineleşmesi, insan gücüne gereksinimi azaltmış, üretim artmış ve gelirin yükselmesi ile bir yerden bir yere ulaşmadaki kolaylık, mesai zamanının kısalması gibi birçok faktör, insanların kısa, orta ve uzun vadeli serbest zamana sahip olmasına olanak sağlamıştır. Serbest zamana olan ilginin artması, serbest zaman etkinliklerinin sınıflanmasına ve bu etkinliklere ayrılan süreninde artmasına sebep olmuştur. Bireyler zamanlarını iyi şekilde planladıklarında kendilerine daha fazla serbest zaman ayıracaklardır. Zaman algısının önemi burada ortaya çıkmaktadır Kişi eğer serbest zamanın bilincinde değil ve onu idrak edememiş ise var olan zamanını iyi değerlendiremeyecektir. Bu sebeple serbest zaman algısının bilincinde olmak kişinin mutluluğunu arttıracak aynı zamanda hayatını kaliteli bir şekilde geçirmesini sağlayacaktır.

Sözlükte belirtildiği gibi vakit, eylem veya bir işin içinde geçmekte olduğu veya ilerleyen dönemde geçeceği bir ölçüt şeklinde belirtilmektedir. Vakit olgusunun benimsediği ana prensipleri şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Kiralayamayız,
- Ödünç alamayız,
- Satın alamayız,
- Biriktirip, depolayamayız,
- Çoğaltamayız,
- Tasarruf edemeyiz (Belli ve Gürbüz 2012; Sevil, T., 2012).

Zamanın iyi yönetilebilmesi için kullanım bölümlerinin işlevselliği bakımından vakit kavramı iş görmeye bırakılan vakit ile iş sonrası vakit olarak iki grupta incelenebilir. Bireyler genelde kendilerinin ve ailelerinin bakımını karşılamak ve maddi kazanç sağlamak için yaptığı faaliyetleri kapsayan, zorunluluk içeren ve kişiye göre değişebilen zaman dilimi iş vaktini kapsamaktadır. Yanı sıra bireylerin işe ayırdığı zaman, işle ilgili ulaşım veya ayrıyeten bir meslekle alakalı yapması gereken tüm aktiviteler iş vakti kapsamında ele alınmaktadır. Bireylerin içinde biyolojik olarak yapılması gereken beslenme ve uyku gibi fizyolojik

ihtiyaçlarını karşılamak için ayırdığı ve iş için harcanan zorunlu zamanı kapsamayan vakti ise iş harici vakit şeklinde adlandırılmaktadır.(Sevil, T., 2012).

Çalışma ile rutin işlerin dışında arta kalan zaman bireylerin serbest zamanlarını nasıl kullanmaları gerektiği sorusuna cevap aramaya itmiştir.

Teknoloji ve sanayinin hızla gelişmesi insan gücüne duyulan gereksinimi azaltmış ve bu azalma çalışma dışı serbest zaman saatlerin artmasına neden olmuştur (Argan, M., 2013)'na göre; serbest zaman bireyin var olması ve yaşamını sürdürmesi için gerekli zamanın dışında kalan; tercih ve değerlendirmelerine bağlı olarak kullandıkları "isteğe bağlı/keyfi" zaman içerisinde yer alırsa serbest zaman olarak tanımlanabilir.

Bireylerin göreve, görev ile alakalı ödevlerine, şahsının ve yakınlarının ihtiyaçlarına bıraktığı vaktin haricindeki vakit hayata dair görev veya sorumluluklarını yerine getirdikten sonra, zorlu faktörlerin olmadığı boş bir vakit dilimi kapsamında tanımlanan serbest zaman (Karaküçük, S., 2008), planlı, doğru değerlendirdiğinde kişisel ve toplumsal yarar sağlar; plansız, programsız harcanırsa heyecan, durgunluk, tembellik, mutsuzluk gibi sorunlar yaşanmaktadır (Balcı ve İlhan, 2006). Bu sorunlar stresi, üzüntüyü ortaya çıkarmaktadır. Serbest zaman etkinliklerinin ruhsal gerilimleri azaltan, kaldıran özelliği birçok araştırmada çalışma konusu olarak gündeme gelmiştir (Coleman, 1993; Iso Aholo and Coleman, 1993; Iso Aholo, 1994).

Kimi literatürlerde serbest zaman etkinlikleri spor, sanatsal etkinlikler, turizm veya benzer faaliyetlerden hangileriyle değerlendirileceği önemli bir problem olarak görülmektedir (Erkal, Güven ve Ayan, 1998; Karaküçük, S., 2008; Korkmaz, 2000; Kılbaş, 2010; Tezcan, 1993). Bu nedenle serbest zamanların etkili ve verimli bir biçimde kullanılması gelişen ve gelişmeye devam eden bütün toplumlarda çokça vakit ayırılan ve titizlikle irdelenen bir olgudur (Adam, 2014; Kaya, 2011; Yankholmes ve Lin, 2012). Serbest zaman ile yapılmaktan hoşlanılan faaliyetler arasında sağlam bir bağ oluşmasına karşın (Kılbaş, 2010), şartlar, durumsal özellikler, çevre koşulları ve ekonomik olanaklar, bölgenin kültürel yapısı en basiti ulaşım yetersizliği bile bireyin serbest zaman etkinlikleri ile ilgili seçeneklerini sınırlayabilmektedir. Kişi kendisine yakın olan etkinliği yapmak istediği etkinlik olmasada kabul etmek zorunda kalabilir (Bahar, 2008).

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada atıcılık branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algısını ve engelleri belirlemek, serbest zaman algıları ve engellerinin; atıcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, ekonomi seviyesi, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı gibi değişenlere göre anlamlı farklılıkları inceleyerek yanıt aranmıştır.

1.1.1. Alt Problemler

Türkiyedeki atış sporcularının serbest zaman algıları ve engelleri;

a) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları ne düzeydedir?

b) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları, cinsiyete göre farklıllaşmakta mıdır?

c) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları, yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

d) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları, medeni durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

e) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları, gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

f) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları, rekreatif aktivitelere katılım sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?

g) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller ne düzeydedir?

h) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, cinsiyete göre farklıllaşmakta mıdır?

i) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engelleryaşa göre farklılaşmakta mıdır?

j) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, medeni durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

k) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, gelir durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

l) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, rekreatif aktivitelere katılım sıklığına göre farklılaşmakta mıdır?

m) Atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algıları ile serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller arasında bir anlamlı farklar var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu tezdeki amaç; Atıcılık branşı ile ilgilenen sporcularda serbest zaman algısını ve serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımlarının önünde algıladıkları engelleri belirleyerek, serbest zaman algıları ve engelseviyelerininyaş, cinsiyet, medeni durum eğitim dururmu vb. demografik bigilerine göre incelenmesidir.

1.3. Sınırlılıklar

Türkiye'deki atış branşı ile ilgilenen sporcuların serbest zaman algısı ve engel seviyelerinin yaş, cinsiyet, medeni durum eğitim dururmu vb. demografik bigilerine göre incelendiği bu araştırma için başlıca sınırlılıklar şunlardır:

1. Havalı Silahlar Türkiye Şampiyonası 21-25 Kasım 2018 (Mersin), Ateşli Silahlar Türkiye Şampiyonası 05-07 Ekim 2018 tarihlerinde müsabakaya katılan sporcular ile sınırlandırılmıştır.
2. Çalışmada toplanan verilerin mantıksal olarak geçerli olması, anketin uygulandığı müsabaka tarihleri ile sınırlandırılmıştır.
3. Çalışma, Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu Havalı ve Ateşli Silahlar branşında lisanslı olan sporcuların, serbest zaman algıları ve serbest zaman engelleri ile sınırlandırılmıştır.

1.3.1. Sayıltılar

- ✓ Çalışmada tüm sporcular gönüllük esasıyla çalışmaya katılım gerçekleştirmişlerdir.
- ✓ Sporcular tüm anket verilerini okuyarak samimiyetle işaretlediği varsayılmıştır.

II. BÖLÜM

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

2.1. Atıcılık sporu:

Yetenek ve becerinin yanı sıra, dikkat, konsantrasyon, kararlılık, motivasyon gibi psikolojik etkenlerin sporcu performansını direkt etkilediği bir branştır.

Atıcılık; tüfek, tabanca ve sportif hale getirilmiş av tüfeğiyle belirli şartları yerine getirerek hedefe nişan alıp ateş edilerek yapılan bir spordur. Atıcılık yarışma sporu olarak yakın dönemlerde ortaya çıkmıştır. Atış, bir mermiyi bir silahla, hedef olarak belirlenen bir noktaya fırlatma eylemi olarak ifade edilebilir (Ball, Best and Wrigley 2003). Atışta hedefin vurulabilmesi için iyi bir duruş pozisyonu, kabza kavrama, nişan alma, nefes kontrolü, tetik kontrolü ve hedef takibi gibi şartları yerine getirerek iyi vuruşlar gerçekleştirilebilir. Bu ön şartların içinde en önemlilerinden biri de nişan almadır. Doğru nişan tekniğinin uygulanması ve bu durumun hiç bozulmadan tetiğin düşürülmesi durumunda mermi hedefi vurur. Arpacığın gezin içerisindeki doğru yerinden sağa, sola veya yukarı aşağı kaymasındaki milimetrik hatalar, hedefin silaha olan uzaklığı ile orantılı olarak ve giderek büyüyerek merminin hedeften sapmasına neden olur (İskender 2010).

2.2. Tarihten Günümüze Atıcılık

Atıcılık geçmişine baktığmızda ok atma, mızrak fırlatma gibi yarışmaların yapıldığı bilinmektedir. Yapılan arkeolojik kazılarda bu tarz yarışmaların olduğu ile ilgili bulgular ortaya çıkmıştır. İlk başlarda kendini savunma ve yiyecek bulma amacıyla yapılan silahlar zamanla eğlenme amacı olarak etkinlik şeklinde kullanılmaya başlanmıştır (Kaya, 1999).

Tarihteki ilk ateşli silahlar çok ağır ve taşıması güç olduğundan bu silahları tek kişinin kullanması çok zordu. Sanayi devriminden sonra teknolojik gelişmelerle zaman içerisinde silahlar küçülerek tek elle kullanılabilecek yapıya gelerek tabanca (pistol) adını aldı. Silahın tarihçesi aynı zamanda barutun tutuşma tarihini de yansıtmaktadır. 16. Yüzyılda, Alman silah icatçıları “Wheellock” veya “Filntlock” (piştov) olarak adlandırılan, çakmaktaşı ile çalışan silahı geliştirerek günümüzdeki silahın temelini oluşturmaktadır. Bu teknik günümüzde atıcılık sporlarında kullanılmaktadır (Kaya, 1999).

İlk atış yarışmaları atıcılık kulüplerinin kurulmasıyla birlikte 1830'lar da yapılmıştır. Atıcılık faaliyetleri Osmanlılarda daha çok askeri ve gösteri niteliğindeydi. Türkiye' de ilk

atıcılık 1910 yılında avcılık şeklinde başlamıştır."Atıcılık ve Avcılık Federasyonu 1937 yılında kurularak, İstanbul bölgesindeatıcılık yarışmaları düzenlenmiştir(Kaya, 1999). Atıcı belli bir performansa gelene kadar birçok eğitim sürecinden geçmek zorundadır. El göz koordinasyonu bakımındankomplikehareketler içeren teknik eğitimin yavaş ve iyi planlanmış olması gerekmektedir (Demirci, 1995).

Atıcılık sporunun eğitim sürecinin planlanmasında kullanılan teknikler şu şekilde sıralanmıştır.

- Dengeyi sağlamak için Atış pozisyonu
- Nefes alma
- Nişan alma
- Tetik çekme süreci

Beyindeki motor merkezlerini uyararak bu teknik süreçlerin her biri öğrenme sürecinde sporcunun seviyesini en üst noktaya getirir (Kara, E. 2016). Sporcu hem fizyolojik hem psikolojik özelliklerini geliştirmesi onu iyi bir performansa taşır (Altıntaş ve Akalan 2008). Atıcılık sporu 15 kategoriden oluşan olimpik bir spordur.

2.2.1. Olimpiyatlarda Yarışması Yapılan Atıcılık Branşları

Erkekler:	**Kadınlar:**
1. 50 metre Spor Tüfek 3 Pozisyon	**1.** 50 metre Serbest Tüfek 3 Pozisyon
2. 50 metre Serbest Tüfek Yatarak Atış	**2.** 10 metre Havalı Tüfek
3. 10 metre Havalı Tüfek	**3.** 10 metre Havalı Tabanca
4. 10 metre Koşan Hedef	**4.** 25 metre Standart Tabanca
5. 10 metre Havalı Tabanca	**5.** Trap
6. 50 metre Serbest Tabanca	**6.** Skeet
7. Trap	
8. Double Trap	
9. Skeet	

2.2.2. Türkiye'de Yarışması Yapılan Atıcılık Branşları Erkekler Kategorisinde Atıcılık Branşları

- 50 metre Serbest Tüfek 3 Pozisyon
- 50 metre Serbest Tüfek Yatarak Atış
- 10 metre Havalı Tüfek
- 10 metre Havalı Tabanca
- 50 metre Serbest Tabanca
- Trap
- Double Trap
- Skeet

2.2.3. Kadınlar Kategorisi Atıcılık Branşları

- Spor Tüfek 3 pozisyon (yat-çök ayakta atış yapılarak)50 m.
- 10 m. Havalı Tüfek
- 10 m. Havalı Tabanca
- 25 m.Standart Tabanca
- Trap
- Double Trap
- Skeet (Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu 2013).

2.3. Tüfekle Atıcılık

Tüfek ile atıcılıkta 5,6 mm'ye kadarküçük ve 8 mm'ye kadar büyük kalibreli yivli havalı tüfekler kullanılır. Atıcı yarışmalarda yatarak, çökerek ve ayakta şeklinde yapılır bu yarışmaya "üç pozisyonlu müsabaka" denir. Bu yarışmalarda sporcu ayakta, çökerek ve yatarak her bir poziyondan 40 atış olmak üzere toplamda yüz yirmi atış yapar. Müsabakadaki prensipler yarışma öncesindeatıcılar tarafına hakemler tarafından bildirilir. Atıcılar silahını sabit tutabilmek için atış ceketi, pantolonu ve ayakkabısı giymektedir. Bu kıyafetler sporcunun salınımını en alt seviyeye indirerek nabız atışlarını olumsuz yönde etkilememek içindir. Belirli antrenman unsurları vardır. Bunlar; tetik çekme süreci, iç ve dış yerleştirme, nişan alma, atış ritmi, atış sonrasıisabet sayısı, davranış belirlenmesidir. Atıcı antrenman sırasında hem gerçek mermi (atışlı) hem de kuru (atışsız) tetik düşürme ile çalışılır. Kuru (atışsız) tetik çalışması, hataların düzeltilmesi ve atış performansının artmasına için sporcular tarafından tercih edilen bir antrenman yöntemidir (Kara, E. 2016).

2.4. Tabancayla Atıcılık

Tabanca müsabakalarıateşli vehavalı tabancalar kullanılır. Rapid Tabanca ard arda seri atışlardır. Sıra ile dizili beş tane hedef tahtası vardır. Bu hedefler ikaz sistemi beraberinde belirli periyotlar da ışığın yanması ile belli saniyeler de atışlar yapılır. Puan alabilmek için atışların tümü hedef halkalarına isabet etmelidir ve on halkalı hedefe süre sınırı olmadan atış yapılması gerekir. Yarışmadaki erkek atıcılarda 60 atım kadın atıcılarda 40 olmak üzere ve belirli zaman aralıkları içinde yarışmaya göre değişmektedir (Demirci, 1995).

Atıcılık sporuna yeni başlayan sporcularda en çok karşılaşılan hata, atıcının ayakları arasındaki açıdır. Ayrıca, sporcu pozisyonunu oluştururken fiziksel kabiliyetini arttırarak, belirli kas gruplarını geliştirip istenilen pozisyonu korumada etkili olduğunu bilmelidir
(Kara,E.,2016).

2.5. Atıcı ve Özellikleri

"Atıcı; attığını vuran, vuramasa da sebebini bulandır. "

Atıcılık sporunda başarılı olabilmenin 4 öğesi vardır. Bunlar;

- fiziksel,
- teknik,
- taktik
- psikolojik antrenmanlardır.

Yarışma performansında ve yarışma baskısının engellenmesi için özel yarışma antrenmanlarının, antrenman programı içerisine serpiştirilmesi gereklidir. Bu antrenmanlarda elde edilen doğruların yarışma gününe aktarılması ile performans artar ve başarı grafiği yükselir (Sağlam, H., Genç, H. 2007). Bazı atıcılar teknik yönden ideal olsalar bile, verim kabiliyetlerinin zirvesine ulaşamazlar. Bunun sebebi her halde çoğu kez amaçsız ölçülerde ve bilinçsiz ruhsal gelişmelerle açıklanabilir. Günlük yaşamdaki çalışma hayatının baskısı, kötü aile ilişkileri, finansal problemler sinirsel gerilimin yükselmesine sebebiyet verir (Kara,E. 2016).

Müsabaka zamanı streslidir ve atıcılar için zordur, yolculuk, yüksek seviyede duygu ve yoğun aktivite içerir. Bu yüzden sporcuların zamanı doğru planlanmalıdır. Serbest zamanlarını değerlendirme şekilleri yaptıkları sporda psikolojik yönden olumlu yönde etkiler sağlayarak daha başarılı sporcu olmalarına da etken olacaktır.

2.6. Zaman

Literatürlere bakıldığında zaman kavramı birçok kez tanımlanmıştır. Zaman kavramı elle tutulup gözle görülmemesine rağmen yaşamımızın devamını sağlayan önemli bir planlama aracıdır diyebiliriz (Üstünova. 2005). Zaman tanımını öncelikle Türk Dil Kurumumuzun tanımlamasına göre değerlendirirsek; zamana bir işin, bir vukuun içinde olduğu ve gecen veya geçmekte olan süre, vakit denmiştir.

Zaman insanların çalışarak, biriktirerek, satın alarak arttırabilecekleri bir kaynak değildir. Zamanı en etkili şekilde kullanmak için günlük, haftalık, aylık hatta yıllık planlar yapmamız amaçlarımıza ve hedeflerimize ulaşmada zamanı verimli kullanmamızı boşa geçirilmemesi gereken bu önemli olgunun her anını dolu dolu yaşamamıza yardımcı olacaktır. Jensen uygarlaşmanın en temel belirleyici unsurunun insanların zamanı kullanma yetenekleri olduğu görüşünü ileri sürmektedir. Kısacası, herhangi bir toplumdaki bireylerin zamanlarını kullanım şekilleri diğer tüm bireylerin, toplulukların ve milletlerin genel sağlığını etkileyeceğini görüşünü savunur (Akt: Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

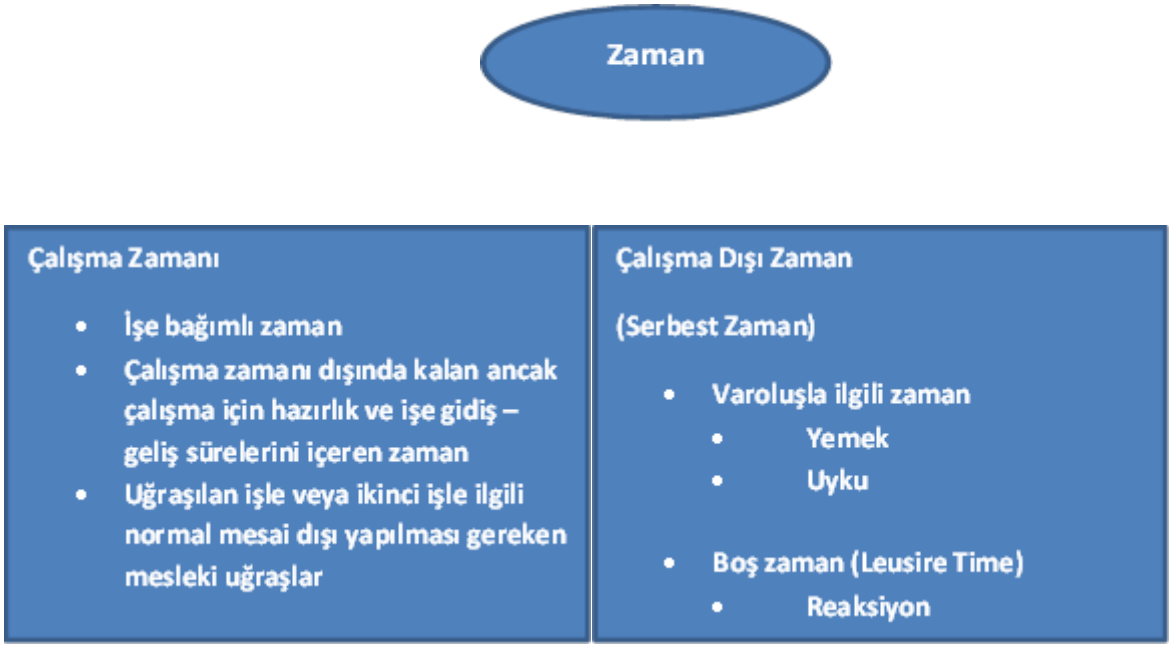
Zaman insanların eşit olarak sahip oldukları bir değerdir. Gerçekte her zaman olan zaman kavramı yokken genelde yokluğundan şikâyet ettiğimiz, kişiden kişiye farklılık gösteren bir olgudur. Birbirlerine benzer karakterlere sahip bir gruba gerektiği kadar vaktiniz var mı şeklinde soru sorulduğunda büyük kısmı zamanlarının kısıtlı olduğunu dile getireceklerdir. Yani esas önemli olan, izamanı iyi değerlendirme bilincinin olması, zamanı iyi yönetebilmesi için, kullanım bölümlerinin işlevselliğinin dikkate alınması gerekir. (Karaküçük, S. 1999)

Zamanlarını planlı programlı kullanmayan kişiler zamansızlıktan en çok şikayet edenlerdir. Zamanı iyi planlayamayan insan kaçınılmaz stres altında olacaktır. Zamanı verimli kullanmak bir eğitim ve uygarlık işidir. Karaküçük (2005)'e göre; zamanı planlayarak ve

önemseyerek kullanabilmek, çalışma, yeme-içme ve uyku gibi biyolojik ve fizyolojik zorunlu eylemler için düzenli ve bilinçli olarak kullanılabilmesine bağlıdır.

Vakit, kullanım açısından iyi yönetilebilmesi için kullanım bölümleri çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olarak ikiye ayrılmıştır. Çalışma zamanının temelini yükümlülük tutar. Bu süre dilimi iş için ayrılan vakit ve işe gitmek hazırlık ve ulaşım gibi ayrılan zamandan oluşmaktadır. Bunun dışında çalıştığı ikinci bir iş, işle ilgili mesai sonrası yapılan uğraşlar ve kişiye göre dini ibadetler inananlar için zorunlu ayrılması gereken zamanı gerektirir. Çalışma dışında geçirilen vakit ise uyku, yemek gibi bireyin hayatını idame ettirmesi için zorunlu olan serbest zamandan oluşmaktadır (Kocaekşi, 2013).

Çizelge 2.1. Zamanın Kullanım Bölümleri

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Karaküçük (1999) zamanı çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olmak üzere ikiye ayırmıştır.

Çalışma zamanı; insanlar yaşamını sürdürebilmesi ve gerekli ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ekonomik olarak belli bir kazancının olduğu, işe gidip geldiği süreyi kapsamaktadır. Çalışma dışı zaman ise bireyin kendi isteği ile tercih edeceği bir etkinlikle uğraşacağı zamandır. Çalışmaların birçoğunda çalışma dışı zamanıserbest zaman kavramı üzerinden incelemektedir. Fakat sadece serbest zaman kullanımı çalışma dışı zamanda yer

alan uyku ve yemek gibi zorunluluklara ayrılan zamanı gözardı etmektedir. Bu durumda Boş Zaman (Free Time) ile Serbest Zaman (Leisure Time) kavramlarını gündeme getirerek, çalışma dışında kalan saatlerin verimli kullanımı için ayrı anlamlar yüklenerek incelemeye yönelmişlerdir (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016). Araştırmamızın ilgili zaman dilimini oluşturan serbest zaman kavramına bu noktada açıklık getirilmektedir.

2.7. Serbest Zaman

Serbest zaman sözcüğü yabancı kaynaklarda "leisure"kelimesi imkân tanıma veya istediği gibi olmak serbest olmak manalarına gelen "loisir" yetki vermek manasına gelen "license" (toplumun yükümlülüklerinden muafiyet) ve izin manasına gelen "liberty"(hürriyet, özgürlük) "licere" kelimelerinden gelmiştir (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç, 2003).

Dünya Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliğinin World Leisure And Recreation Association (WLRA) tanımına göre serbest zaman; kendi isteğine göre seçim yapmak, yaratıcılık, hoşa giden, memnuniyet içeren ve kendi sorumluluğunu ve özgürlüğünü yaşayarak kişisel doyumu arttıran eğlencelere öncülük ederek kişinininkendi kendini bulmasına imkan veren insan hayatının özel bir alanıdır (Özdemir, S. , Karaküçük, S., Gümüş, M. ve Kıran, S. 2006).

İnsanlığın yaşam süreci içindeki mücadelesi, teknolojik gelişmelerle devam etmiştir. Bu gelişme süreci, kişilerin dolaylı veya dolaysız olarak hizmetiyle ilgilidir. İlk Çağlarda insanlara önem verilmemiştir ve insanlar köle tacirlerinin elinde mal gibi alınıp satılmıştır (Ekici, 1997). İnsanlar göçebe hayattan yerleşik tarım ekonomisine geçmeleriyle birlikte, halkın ekmeğini kazanmak için ve ekmeğini sevinçle yiyebilmesi sanatsal uğraşlara yönelmeleri ile işlerini kurarak üretime başlamışlardır (Ekici, 1997; Gülbahçe, 1996). İlkel toplumlarda insanlar modern toplumlardaki insanlar gibi çalışma zamanı ile serbest zamanı birbirinden ayırma gereği hissetmemişlerdir. Çünkü ilkel toplum insanı hayatını sürdürmek için gerekli olan çalışmaları yaptıktan sonra, artan serbest zamanlarında toprak parçasının iklimine, coğrafi özelliklerine göre zamanını değişik şekillerde değerlendirmek istemiştir (Gülbahçe, 1996; Karaküçük, S., 2008; Tunçkol, 2001). İlkel zamanda makineleşme olmadığı için insan gücünden yararlanılmaktaydı. Kölelerin çalıştırılması sonucu köle sahiplerinin serbest zamanları fazlalaştı ve buna bağlı olarak spora, müziğe, resme, taşları oyarak serbest zaman uğraşlarına yönelimler arttı (Broadhurst, 2001; Ekici, 1997; Karaküçük, S., 2008).

Yaşadığımız yüzyılda fazla üretim, bilim ve teknolojik faaliyetlerin hızla arttığı, hayat imkânlarının eskilere göre kolaylaşarak ve bireylerin çalışma saatlerinin azalması sonucunda arta kalan sürenin fazlalaştığını görebilmekteyiz (Akt: Özşaker, M. 2012). Yüksek teknolojinin kullanılması fazla üretime ve refah seviyesindeki artışa neden olduğu gibi çalışma saatlerini de azaltmaktadır. İnsanlar için çalışma zamanlarının kısalması kadar serbest zamanının oluşturulması ve serbest zamanlarını en yararlı şekilde değerlendirmesi büyük önem taşımaktadır.

Serbest zaman insanlar için sosyal, psikolojik ve sağlık açısından yarar ve doyuma ulaştırarak mutlu olmasını sağlar (Ağaoğlu, 2006). Çalışan birey için serbest zaman, çalışma zamanında yorulan bireyin kendini toparlaması, dinlenmesi amacıyla kullanılır (Karaküçük, S., 2008). Günümüz koşulları çalışan bireylerin daha çok serbest zamana ve bu zamanlarını istedikleri gibi olarak kullanma bu hakkı tanımaktadır (Gökdeniz, Hacıoğlu ve Dinç, 2003). Çalışanların serbest zamanlarını kullanabilmeleri için gerekli hukuksal mevzuatlar vardır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin ilgili 24. maddesi gereği "herkesin dinlenmeye, serbest zamana, özellikle iş saatlerinin mantıklı şekilde ölçülü olarak sınıflandırılmasına ve belli dönemlerde ücretli dinlenmeye hakkı vardır" denilmektedir (Yetiş, 2008).

Serbest Zaman Fonksiyonları dinlenme, eğlenme, gelişim, iyileştirme fonksiyonu olarak 4'e ayrılmaktadır;

2.7.1. Dinlenme Fonksiyonu; iş sonrası bireylerin toparlanma, yorgunluk ve stres atma ruhsal gerilimleri ortadan kaldıran bir fonksiyon üstlenmiştir (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016,41).

2.7.2. Eğlenme Fonksiyonu; İş ve yaşam koşullarının verdiği sıkıntıları yok eder ya da sıkıntı sonrası güzel vakit geçirme ve rahat etmeyi ifade eder. Yarışmanın olduğu tüm spor uğraşları ve diğer etkinliklere katılma fırsatı sağlar (Brotherten, 1989'den aktaran: Kırkpınar, 2004).

2.7.3 Gelişim Fonksiyonu; bireylerin görüşlerini, günlük eylemlerin otomatikliğinden uzaklaştıran, daha kapsamlı toplumsal ve kültürel katılmalara alt yapı kuran ve bireylerin şahsiyetinin geliştirilmesine ve göstermesine yatkın olan, menfaat sağlayıcı olmayan etkinlikleri barındırmaktadır (Sağcan, 1986).

2.7.4. İyileştirme Fonksiyonu; günümüzde terapikrekreasyon olarak bilinmektedir (Karaküçük, S. 2012). Terapikrekreasyon kişilerin iyi olma durumunun ve yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kullanılmaktadır (Robertson ve Long, 2008'den aktaran: Çelik, 2011).

Çok geniş bir kavram olan serbest zaman birçok araştırmacı için araştırma konusu olmuş ve genellikle kullanım sürelerine göre fonksiyonellik göstermektedir. Serbest zamanın kullanım süreleri ise; günlük, hafta sonu, yıllık, emeklilik dönemi ve işsizlikten doğan serbest zamanlar olarak sınıflandırılabilir. Günlük serbest zaman; çalışma ve yaşamla ilgili faaliyetler için ayrılan zorunlu sürelerin dışında kalan 5-7 saatlik süreyi kapsar. Daha çok dinlenme, anlık eğlenme amaçlı yapılan rekreatif aktivitelerden oluşur(Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

Haftalık serbest zaman; Bu durum genellikle hafta sonlarını veya iki günlük süreyi kapsar. Küçük seyahatler, uzun doğa yürüyüşleri aile ile piknik gibi benzer etkinlikleri kapsar. Yıllık serbest zaman; Çalışanlar için genellikle ücretli kullanılan 30 günlük tatillerdir (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016). Türkiye hem yıllık izinler hem de bayram tatilleriyle yıllık serbest zaman kullanım bakımından iyi seviyededir. Yıllık serbest zamanlar uzun seyahatler içeren akraba ziyaretleri, dinlenme, eğlenme, değişik yerler görme, deniz ve benzeri turizm faaliyetleri, yıl içinde yapılamayan mesleki ya da ailevi işlerin yapılması amaçlarıyla kullanılmaktadır.

Emeklilik serbest zamanı; serbest zamanın keyfine varılabilecek çok keyifli ve uzun bir zaman dilimini ifade etmektedir. Emekliliğe alışma süreci araştırmacıların uzun süredir üzerinde uğraştığı bir konu olmuştur. Emeklilikte insanlar işsizlik nedeni ile kimlik sounu yaşarlar bu nedenle serbest zaman etkinliklerinden zevk almayabilir. Bu durumda emekli bireyleri yönlendirmek uygun olacaktır. (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

İşsizlikten doğan serbest zaman; geniş bir nüfusu ilgilendirmektedir. Dünyanın bütün ülkelerinde ciddi bir sorun olan işsizlik, Türkiye'de de adeta kangrenleşmiş ve özellikle genç nüfusun sorunu olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Aldığı eğitimin mezuniyetinde geçerliliğini yitirmesi ya da başka sebeplerle mesleğini yapamıyor olması durumuyla karşı karşıya gelen kişiler için yeni meslek edindirebilecek bilgisayar programcılığı, yabancı dil gibi kurslar açılır. Çeşitli zanaat dalları ve sanatsal faaliyetler, tarım, arıcılık, hayvancılık gibi uğraşlar bir serbest zaman aktivitesi şeklinde programlanır. Sosyolojik ve psikolojik sorunlara karşı bedensel ve zihinsel aktiviteler yaptırılacak merkezlere ağırlık verilerek yaşanması muhtemel sorunların önüne geçilmeye çalışılır (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

2.8. Dünyada ve Türkiye'de Serbest Zaman Algısı

İnsanoğlu, sınırsız ihtiyaçlara sahip olmasına karşın, dünya üzerinde bu ihtiyaçları karşılayacak kaynaklar sınırlıdır. İnsanlar; sahip oldukları yaşam biçimi, refah seviyesi, eğitim durumu, coğrafi köken, kültürel yapısı, aile durumu, demografik yapısı gibi özelliklere bağlı olarak çok çeşitli gereksinim ve isteklere sahiptir.

İlk çağlardan bu yana bireyler çevresel faktörler ile birbirini dengeleyerek mutluluğu yakalamıştır. Günümüzde bireyler doğal yaşamı tehdit eden negatif etkenler sebebi ile zihinsel ve duygusal uyumunda sıkıntılar yaşamasına bu da bireyin fiziksel olarak sağlıksız ve saadetsiz olmasına neden olmuştur. Mutsuzluklarıyla savaşabilmek için bireyler daha içine dönebildikleri ve doğal yaşam yakın bir rekreasyona gereksinim duymuşlardır (Arslan, 1996). İnsan ihtiyaçlarının giderilmemesi durumunda sıkıntılar başlar. Bireyin hedefi gereksinimlerinin temelinden başlayarak en üst seviyeye gelene kadar bu gereksinimlerini sağlamaktır. Bu amaçlara ulaşılmadığı takdirde, insanlar hayal kırıklığına uğrarlar ve içine kapanıklılık saldırganlık gibi tepkiler ortaya koyarlar. Kişilik sorunları kendisini gösterir. Eğlenme, dinlenme ihtiyacının farkına varıldıkça insanlar daha fazla serbest zaman yaratmaya çalışmaktadırlar (Jenny,1956). İhtiyaçlar yenilenmektedir.

Ekonomik, sosyal ve diğer faktörlerin etkisi sonucu önemli bir ihtiyaç kaynağı olarak belirlenen rekreasyon, beşeri gerçeğin ikincil ögesi olmaktan çok beşeri şartların asıl ögesi durumuna gelmektedir. Kişinin ruhen, fiziken ve toplumsal olarak gelişmesini hedef olarak sunan bir eylem olarak, önceleri bir imkân iken, sonraları bir hak ve giderek tüm çalışanların mecburiyet ihtiyacı durumuna gelmiştir. Böylece de rekreasyon aktivitelerinin yaşama ve çalışma eylemleri içerisinde, birçok sanatsal, kültürel, sportif etkinliklerin her çeşidi ile kent bölge planlama çalışmalarının önem kazandığı görülmeye başlanmıştır (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016). Devlet serbest zaman eğitimi ve vatandaşarının kaliteli serbest zaman geçirmesi maksadı ile üzerine birtakım ödevler yüklenmiştir. Devlet bu konuda maddi olarak malzeme temin eden tek kuruluştur. Merkezi ve yerel yöneticilerin rekreasyon hakkında bir takım sorumlulukları bulunmaktadı. Bu konu için Devletler aldıkları vergilerle bütçelerinde belli bir miktar ayırmaktadırlar (Gülbahçe, 1996).

Ülkemizde günün şartları içerisinde rekreatif etkinlikler; eğitim- öğretim sunan okullar başta olmak üzere öncelikle ve bireylerin eğlenme, hoş vakit geçirme ve dinlenme gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere planlanıp yapılan kampüs reaksiyon programları öğrenim

görenlerin serbest zamanlarını olumlu yönde geçirmelerini sağlayan, Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri, gençlik kampları, turizm alanlarındaki uygulamalar, gönüllü kuruluşlar, genellikle büyük şehirlerde açılan Gym Center, Fitness Center, oyun kulüpleridir. Ve en önemlisi de üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulları bünyesinde kurulan serbest zaman aktiviteleri öğretmenlik ve rekreasyon bölümleri tarafından yürütülmektedir (Zorba, Kesim, Ağılönü ve Cerit, 2006). Ülkemizde rekreatif etkinlik hizmeti sunan gruplar, bu aktiviteleri düzenleyen şirketler genellike büyük ve kalabalık şehirlerde olmaktadır. Bu gruplar, dernekler bireyleri iş, yaşam ve geçim sıkıntılarından bir parça da olsa uzaklaştırmaktadır. Bu amaçla misafirlerine sportif faaliyetler, eğlendirici oyunlar ve çeşitli aktiviteler sunmaktadırlar (Zorba ve arkadaşları, 2006). Bu gibi gruplar, dernekler bireylerin kişisel ve toplumsal sorunları ile başa çıkmasında büyük rol oynar.

Teknolojik gelişmeler ve modern hayata geçiş insanların hareket etme ihtiyacını da en alt seviyeye indirdiği gibi bu hareket kısıtlılığı da obezite kalp gibi sorunlara neden olmaktadır. Kalp hastalıklarından ölüm Türkiye'de ilk sıradadır. ABD'de her yıl bir milyon insan kalp hastalığından ölmektedir. Birçok bireyin rekreatif gereksinimlerini sağlayacak beden eğitimi ve spor etkinlikleri önemli yer tutmaktadır (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016).

Her yıl uluslararası alanda ve ülke içinde GSGM'leri tarafından birçok sportif rekreatif faaliyet içeren şampiyonalar yapılmaktadır. Gençlik kampları düzenlenmektedir

(Zorba ve arkadaşları, 2006). Bu rekreatif faaliyetler ile birey sosyal yaşantısında olumlu etkiler sağlar. Kişi kimliğinin oluşmasında ve oturmasında geliştirici veya tamamlayıcı nitelikler kazanabilmesini sağlar.

2.9. Serbest Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler

Serbest zaman etkinlikleri bazı faktörlere bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. En önemli değişkenler olarak bakıldığında; bireyin yaşı, cinsiyeti, eğitimi ve kültürüdür (Torkildsen, 2005). Bireylerin serbest zaman eğilimini etkileyen birtakım faktörler vardır. Bunlar: Toplumsal, ekonomik, demografik faktörler olarak incelenir.

2.9.1.Toplumsal Faktörler;

Birey doğumdan itibaren bir grubun parçasıdır ve bu bilinçle topluma ayak uydurur. Toplum, insan-doğa ve insan-çevre etkileşimi doğrultusunda biçimlenen bir gerçektir. Serbest zaman değerlendirme şekli bireyden bireye farklılık gösterdiği gibi toplumdan topluma da farklılık gösterir (Köktaş, 2004). Toplum sosyo-kültürel bir olay olarak tanımlanır (Kongar, 1979'dan akt: Kaya, 2003).

2.9.2. Kültür Faktörü;

Kamu düzeni, dili, ailenin genel tutumu, toplumsal kuramlar, gelenek ve görenekleri, gibi temel toplumsal değerler ve kuramlar sisteminin etkisi bireylerin şekillenmesinde en büyük rolü kültür oynamaktadır. Bireylerin kişisel gelişmesini etkileyen değişkenler arasında arkadaş dialogları, iş yeri ve eğitim alınan çevrenin nitelik ve nicelik bakımından özellikleri, serbest zamanlarını değerlendirme de başta gelmektedir (Emir, 2012). Rekreatif hareketliliği güreş, deve güreşi gibi milli nitelik taşıyan birçok spor dalı, kültürel gösteriler ve plastik sanatlar, halk müzikleri ve diğer kültürel nitelik taşıyan birçok sayıda vatandaşın beğenisine sunulan, bu rekreatif etkinlik çeşitlerine duyulan yakın ilgi rekreatif kıpırdanmaları arttıran bir unsur olarak görülebilir (Yağmur, 2006).

2.9.3. Sosyal Sınıf Faktörü;

Günlük yaşamın çeşitli alanlarında, sınıflar arasında, meslek ve gelirde, konutta, tüketim eğiliminde ve serbest zamanları değerlendirme şekillerinde farklılıklar görülmektedir. Serbest zaman etkinliklerini seçme eğiliminin, ergenlikte başladığı ve olgunluk döneminde daha da arttığı belirtilmektedir. Buna göre insanlar yaşadıkça, ait oldukları yaşam biçimlerini benimsedikçe, sınıflara özgü serbest zaman etkinliklerini seçme eğilimi göstermektedirler (Kaya, 2003).

2.9.4. Etkileşim Grupları Faktörü;

İnsan ilişkilerinde akran grubu çocuk ve genç için bir atölyedir. Bireyin toplumsal özellik kazanması ve topluma uyması, arkadaş edinme ile ortaya çıkmaktadır. Sosyal ilişkilerinin, bireylerin kişilik gelişiminin üzerinde önemli olduğu bilinmektedir. Kişilik gelişimi büyük ölçüde, bireylerin başkaları ile ilişkilerine, onlarla etkileşimine bağlıdır. Akran gruplarıyla yaşanan etkinliklerde bireylerin isteklendiren daha üst seviyeye taşındığı ifade edilmektedir (Kaya, 2003).

2.9.5. Ekonomik Faktörler;

Bireyin serbest zaman davranışını etkileyen faktörlerden gelir düzeyinin, bireyin yapmak istediği pek çok aktivite türünde ve sayısında önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Zaman azlığının, bireyin serbest zaman seçimini etkilemesi gibi, gelir düzeyi de bu seçimde etkendir. Bireyin gelir düzeyi, serbest zaman aktivitelerine harcanan para miktarının tümü ile çok yakından ilgilidir. Bireylerin gelir seviyeleri arttıkça serbest zaman değerlendirme etkinliği olan spora katılım da artmaktadır. Bununla birlikte, pek çok serbest zaman aktivitesi herhangi bir harcamayı gerektirmeyen türdendir. Bu durumda, sosyo-ekonomik konumuna göre o kişinin serbest zaman davranışını veya serbest zaman değerlendirme faaliyetine katılma kararını saptamanın güç olduğu ileri sürülmektedir (Emir, 2012).

2.9.6. Demografik Faktörler;

Farklı yaş düzeylerinde katılımcıların özelliklerinin, gereksinimlerinin bilinmesi, kapasiteleri serbest zaman etkinlikleri çalışmalarının seçiminin temelini oluşturur. Cinsiyet bireyin serbest zaman davranışını etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Birey, cinsiyetine göre de sosyal bir statüye sahiptir. Örneğin, erkek çocuğun statüsü geleneksel kır toplumlarında genellikle kız çocuğununkinden yüksektir. Erkek ve kadınlarda serbest zamanı değerlendirme etkinliğinde yemek yapma kadın için zorunlu olurken erkek için etkinlik olabilmektedir (Emir, 2012).

Serbest zaman etkinlikleri, bireyin yaşamındaki ilk öncelikle dinlenerek toparlanmasına can sıkıntısından kurtulmasına ve geliştirerek daha sağlıklı bireyler yetiştirmektedir (Çakır, O.,Şahin,S.,Serdar, E., Parlakkılıç, Ş. 2016).

Kişi bazı nedenlerden dolayı serbest zaman etkinliklerine katılmak istemeyebilir. Bu isteksizlik çeşitli sebeplerden kaynaklanabilir. Kişinin içsel ya da dışsal bir nedenden ötürü, etkinlik ile olumsuz yöndeki düşüncelerini belirtmek için engel kavramı kullanılmaktadır (Çelik, 2011). Engeller; araştırmacılar tarafından varsayılan ve serbest zamandaki katılım ve hazzı engellemiş ya da kısıtlanmış bireyler tarafından algılanan faktörler olarak tanımlanmıştır.

İçsel engel dışsal engel olarak ikiye ayrılır. Engeller; zaman planlaması yapamamaltan dolayı vakit sıkıntısı olumsuz ekonomik durum, mesafe, olanaksızlık gibi sebepler dışsal engele örnek verilebilir. Kişinin yeteneği, bilgi birikimi ve ilgilendikleri alanlar gibi sebepler ise içsel engellere örnek verilebilir (Alexandris ve Caroll, 1997; Çelik, 2011). Çizelge 3'de Serbest zaman ve rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen faktörler bireysel ve ailevi

etkiler, sosyal duruma bağlı koşullar ve fırsatlar olmak üzere üç temel başlık altında sınıflandırılmıştır (Torkildsen, 2005).

Çizelge 2.2. Zamanın Kullanım Bölümleri:

Kişisel Faktörler	Sosyal ve İmkânlara Bağlı Faktörler	Fırsatlar
• Yaş • Yaşam döngüsü • Cinsiyet • Medeni Durum • Bakmakla yükümlü olduğu kişiler ve yaşları • İstekler ve yaşam amacı • Bireysel engeller • Beceri düzeyi • Serbest zaman algısı • Tutumlar ve güdüler • İlgiler ve kaygılar • Fiziksel, sosyal ve entelektüel yetenekler • Kişilik ve güven • Bulunduğu kültür • Yetiştirilme tarzı ve geçmiş	• Meslek • Gelir • Harcanabilir gelir • Servet • Hareket kabiliyeti • Uygun zaman • Görevler ve sorumluluklar • Yaşam alanı ve sosyal çevre • Arkadaş ve akran grupları • Sosyal roller ve bağlantılar • Dış etkenler. • Kitlesel serbest zaman faktörleri • Eğitim ve kazanımlar • Nüfus faktörü	• Ulaşılsbilir kaynaklar • Tesislerin türü ve kalitesi • Farkındalık • Fırsatları algılama • Rekreasyon hizmetleri • Tesislerin dağılımı • Konum • Aktivite seçimi • Ulaşım • Aktivite öncesi, esnasında, sonrasında maliyetler • Yönetim açısından politikalar ve teşvikler • Pazarlama • Programlama • Örgütleme ve liderlik • Sosyal erişim

2.10. Rekreasyon

Latince “recreatio” kelimesinden gelen rekreasyon, insanın iş ve yoğun çalışma temposundan sonra dinlenerek yenilenmesi, yeniden doğma kendine gelme anlamına gelmektedir (Edginton ve Hanson, 1989; Karaküçük, S., Akgül, M. 2016). Rekreasyon; iş ve yaşam temposundan yorulanbireylerin bedensel olarak yenilenerek psikolojik olara yeniden doğmuş gibi hissettirir (Mieczkowski, 1990;Karaküçük, S., Akgül, M. 2016). Aslında kavramın ilk kullanılmaya başlamasıyla beraber, beklenti daha çok işle ve artacak verim ile ilgilidir. Yani çalışanın daha iyi bir performans için güçlenmesi, yenilenmesi söz konusudur. Dilimizde karşılığı “serbest zamanları değerlendirme” anlamına gelen rekreasyon, bireylerin ya da halkın serbest zamanlarında yükümlü olmadığı halde bir işi yapmak istemesi, istirahat etme, hoşça vakit geçirme ya da kişisel gelişim amacıyla yapılan etkinlikler anlamına gelmektedir (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016).

Rekreasyonun, “recreation” şeklindeki orijinal kelime anlamında oluşan, bu şekilde bir yeniden yaratma amacına yönelik anlamı, günümüzde kısmen etkinliğini korumakla beraber, bazı yönlerden tenkit edilmektedir. Bunlardan birincisi, çağdaş sanayi toplumlarında bireylerfiziksel ve psikolojik sağlıklarının farkına varmalarından dolayı rekreatif faaliyetlere işlerinden daha fazla özen göstererek yoğunlaşmalarıdır Bireylerin sağlıkların farkına varmaları toplumsal ve ekonomik ilişkilerin oluşumunda rekreasyonun önemli roller üstlenmesi gibi bir çoketken yer almaktadır. Buna rağmen, rekreasyon fazla önemsenmeyen kesimlerde fazla amacına ulaşamadığı, yararlarının sınırlı kaldığıyla ilgili eleştirilmektedir. İkinci olarak; rekreasyonun bireyi çalışma sonrası stresinden ve yorgunluğundan toparlayarak yeniden iş temposuna hazırlaması veya bireyin iş için yenilenmesi amacını taşıyan anlamıdır (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016).

Genel anlamda rekreasyon, kişilerin istekli olarak serbest zamanlarında hoş vakit geçirmek ve doyum sağlamak için etkinliklere katılımı olarak yorumlamaktadırlar (Sağcan, M. 1986). Bir başka tanımlamada ise rekreasyon; herhangi bir şekilde ödüllendirmek için bilinçsiz olarak yer alınan bir etkinlik değil, katılımcıya fiziksel, mental veya yaratıcı güçleri sunan, dıştan bir zorlama olmaksızın, içten gelen bir arzu ile serbest zamanda katıldığımız etkinliklerdir. Rekreasyon, belli koşullar altında belli güdülenmeler veya ödüllendirmelerden daha çok, bireysel doyuma ulaşma isteği gibi içsel güdülenmelerle teşvik edilir (Tekin, A. 2009). Bu içsel güdülenmelerin basit eğlence ve zaman doldurmak olarak değil katılımcı için zihinsel, fiziksel, ruhsal ve görsel yarar sağlayan etkinlikler bütünü olduğunu söyleyebiliriz. Aşağıda çizelge 2.3.’de rekreasyon etkinliklerinin sınıflandırılması verilmiştir

Çizelge 2.3. Rekreasyon Etkinliklerinin Sınıflandırılması

Mekana Göre	Kapalı Alan Rekreasyon Etkinlikleri Açık Alan Rekreasyon Etkinlikleri
İçeriğine Göre	Macera Etkinlikleri Sanatsal ve Kültürel Rekreasyon Etkinlikleri Teröpatik Rekreasyon Etkinlikleri Kampüs Rekreasyonu Etkinlikleri Eğitsel Rekreasyon Etkinlikleri
	Bireysel Rekreasyon Etkinlikleri Grup Rekreasyon Etkinlikleri

Katılımcı Sayısına Göre	

(Argan, 2013).

Çizelgede de belirtildiği gibi rekreasyonel etkinlikler sınıflandırırken aktivitenin gerçekleştirildiği mekâna açık ya da kapalı alan rekreasyonu, aktivitenin içeriğine sanatsal mı kültürel mi macera etkinliği mi en son olarakta grup halinde mi bireysel olarak mı katılacağı katılımcı sayısına göre sınıflandırılmıştır.

2.10.1. Rekreasyonun Özellikleri

Kişilerin ilgilerine, ihtiyaç seviyelerine, amaç ve katılım şekilleri ve bir takım faktörlere göre değişik anlayışlar sergileyebilen rekreasyonun özellikleri konusunda, ortak bir noktaya ulaşma zorlukları bulunmaktadır. Ancak, rekreasyonun kabul edilebilen bazı temel özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar rekreasyonu, diğer faaliyetlerden ve kavramlardan ayıran özelliklerdir.

- ✓ Gönüllülük esastır. Vatandaş yeni kendi istediği faaliyete katılabilir.
- ✓ Birey işte yorulur insanlarla resmi ilişkilerde bulunabilir, özgürce hareket edemez. Serbest zamanında sportif etkinliklerde bulunup yorulabilir fakat kendini özgür hisseder.
- ✓ Faaliyetlere katılma ve devam etme zorunluluğu etkinliğin özelliğine göre katılımcının insiyatifindedir.
- ✓ Rekreasyon, serbest zamanda yapılır.
- ✓ Ortak veya değişik yaş ve cins ayrımı yapılmadan birçok aktivite beraber yapılabilir.
- ✓ Rekreasyon faaliyetlerinin planlanmasında devam edip etmemek bireyin tercihidir.
- ✓ Rekreasyonel faaliyetler esnektir.
- ✓ Rekreasyon bir aktiviteyi gerektirir.
- ✓ Rekreasyon, hoşa giden ve mutluluk sevinç sağlayan bir faaliyettir.
- ✓ Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır.
- ✓ Rekreasyon bireye fiziksel, zihinsel ruhsal ve sosyal katılımlı faaliyetler içermektedir.
- ✓ Rekreasyonun bireyden bireye hedefi vardır.
- ✓ Toplum görgü geleneklerine ve sosyal değerlerine bağlıdır.
- ✓ Rekreasyon, aynı anda bir çok faaliyete de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkanı verir.

- ✓ Bireyin aktiviteye neden katıldığı değil kendisini nasıl hissettiği daha fazla önemlidir.
- ✓ Rekreasyonel aktivitelere politik yönden çok; bireylerin boş zamanlarını nasıl değerlendirmeleri gerektiği yönünde formel veya informel eğitim yollarıyla "hazırlanması" önem taşır.
- ✓ Rekreasyon aktivitelerinin, bireyin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması beklenir.
- ✓ Rekreasyonel etkinlik seçimleri genellikle inançları yansıtır.
- ✓ Rekreasyon bazı aktivite çeşitleriyle küçük yarı profesyonel işlerin yapılmasına imkan verir (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016).

2.11. Rekreasyon İhtiyacı

Rekreasyon ihtiyaçı gerçekten ihtiyaç mıdır ne şekilde gereklidir hangi ortamlarda ihtiyaçtır gibi sorulara yanıt arayarak sebebinin ne olduğunu şöyle açıklanabilir. Genel olarak bir eksiklik hissi ve aynı zamanda bu hissin giderilmesi arzusuna veya doğal ya da sosyal yaşamdan doğmuş bir gerekliliğin ifadesine ihtiyaç denmektedir. İnsan, eksiklik hissettiğinde eksikliği giderecek yollar arar ve psikolojik ve fizyolojik rahatlamak ister. Yapılan davranışlar ihtiyacı gidermeye yönelik yapılmaktadır. İhtiyaçlar davranışları başlatır ve devam ettirirler. Kişilik ve karakterinin oturmasında çok önemlidirler. İhtiyaçlar insandan insana farklılık gösterir. Değişik şekillerde sınıflandırabiliriz. Bu sınıflandırma; birincil ihtiyaçlar ve tamamlayıcı ikincil ihtiyaçlar olarak yapılabilir (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

Birincil İhtiyaçlar; insanın yaşamını devam ettirebilmek ve gerekli etkinlikleri yapabilmek için yemek, içmek, sıcaktan, soğuktan korunmak, dinlenmek, uyumak gibi faktörleri kapsamaktadır. İkincil İhtiyaçlar ise; düşünce ve duygularla ilgili olduğundan; sosyal ve psikolojik bir özelliğe sahiptir. Kişisel takdir, görev sorululuğu, hissetme, iddia etme, şefkat duygusu, yarışma, yakınlık kurma gibi ihtiyaçlar (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

Rekreasyon faaliyetleri kişisel ve toplumsal yarar sağlaması rekreasyon ihtiyacı yüzündendir. Fiziksel, psikolojik ve sosyal yararlar rekreasyona duyulan ihtiyacın seviyesini artırmaktadır (Yetiş, 2008). Kişisel yönden ve toplumsal yönden olmak üzere iki alt başlıkta toplanmak mümkündür. Kişisel Yönden değerlendirdiğimizde neden rekreasyona ihtiyaç duyarız sorusu nedenleri şu şekilde açıklamak mümkündür.

- Sağlığımızı en üst seviyeye taşımamıza yardımcı olur.

- Psikolojik rahatlama sağlar.
- İletişim kurmamızı toplumla iç içe olmamıza olanak sağlar
- Becerilerin ve yeteneklerimizi ilerletip farkına varmamızı sağlar.
- Maceracı yapıya sahiptir.
- Gelişmemize katkı sağlar.
- Hayal ettirerek yaratıcı düşüncemizin farkına vardırır.
- Duygusal ihtiyaçlarımızı gidererek yaşam standartlarımızı artırır.
- Daha çok ve başarılı kaynaklar üretmemizi sağlar
- Mutlu olmamıza haz almamıza olanak verir (Karaküçük, S., Akgül, M., 2016).

2.11.1. Toplumsal Yönden değerlendirdiğimizde duyulan ihtiyacın nedenleri:

- Bir bütün olmamıza olanaklar verir: Toplumda karışık milletlerden insanlar bir aradadır.
- Toplumun demokratikleşmesini sağlamaktadır. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinde bir takım kurallara uyması öğretir (Karaküçük, S., 2008).

2.11.2. Ekonomik yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri:

Teknolojik gelişmelerle bağlantılı olarak değişen çalışma ve yaşam tarzlarıyla ortaya çıkan serbest zamanlarda gerçekleştirilen rekreasyonel etkinliklere olan talep her geçen gün büyümektedir.

Rekreasyona olan talep "rekreasyon endüstrisinin" doğmasına neden olmuştur. Serbest zamanların bir kısmında çok tercih edilen atipik aktivitelerin de bulunduğu dikkate alındığında talebin çok daha yükseklere çıktığı görülür. Bu durumda ortaya daha kapsamlı olarak kabul edilebilir "serbest zaman endüstrisi" çıkmaktadır.

Serbest Zaman Endüstrisi, genel olarak her türlü eğlence, turizm, spor, sanat, oyun ve benzer aktiviteler ile bu aktiviteleri yaşama geçirebilecek her türlü yatırım ve işletmeciliği kapsar. Rekreasyon bu açıdan değerlendirildiğinde;

- Büyük bir ekonomik potansiyel taşır.
- Kamu ve özel sektör açısından değerlendirildiğinde, yatırım için olanak sağlar.
- Sağlık harcamalarını azaltması sağlar.
- Toplumsal refahın yükseltilmesini sağlar.

- İş olanakları yaratır.
- Ekonomik gelişme ve büyümeye olanak verir.
- Çalışanların üretkenliğini arttırır.
- Çevresel koruma ve yerel büyümeyi destekler (Karaküçük, S., Akgül, M. 2016).

III. BÖLÜM

3. MATERYAL ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmamızda tarama modeli kullanarak aradaki bağı tespit etmeye çalıştık. Tarama modelleri, günümüze kadar var olan bir olguyu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaç edinmiş bir yaklaşımıdır. Bilgilerin içeriğinde, hiçbir suretle etkileme ve değiştirme çabası gösterilmez (Karasar,2012). Bu ölçekte amaç Türkiye'deki Atış sporcularında Serbest Zaman Algısı ve Engellerini birtakım değişkenlere göre irdelemek ve aralarındaki bağı belirlemektir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın örneklem grubu, Türkiye Havalı-Ateşli Silahlar Şampiyonasına 2018 yılında katılan atış sporcularından 60'ı kadın ve 40'ı erkek olmak üzere toplam 100 sporcudan oluşmaktadır. Anketlerin dolum aşamasında, sporculara sorular okunarak nasıl doldurulması gerektiği birebir anlatılarak hataları en alt seviyeye taşınması sağlanmıştır. Dağıtılan 132 anketin 32 tanesi eksik ve hatalı doldurulduğu için değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınan toplam anket sayısı 100'dür.

3.3. Veri Toplama Araçları

"Kişisel Bilgi Formu", "Boş Zaman Anlamı Ölçeği" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" veri toplama aracı olarak yararlanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

'Kişisel Bilgi Formu', bu çalışmada konu olan atıcılarla ilgili bilgi toplamak araştırmada inceleme konusu olan cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu ve rekreatif aktivitelere katılım sıklığı bağımsız faktörlerle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

3.3.2. Boş Zaman Anlamı Ölçeği (BZAÖ)

Esteve, Martin and Lopez 1999 yılında bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılırken neler yaşadıklarını ortaya çıkarmak maksadı ile geliştirdiği ölçeği 2007 yılında Gürbüz, Özdemir ve Karaküçük'ün Türkçeye çevirerek uyarladığı Boş Zaman Anlamı Ölçeği (BZAÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. 35 madde ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır (Esteve, Martin ve Lopez 1999). Sporculardan ölçekte yer alan soruları Likert tipi 6"Kesinlikle Katılmıyorum": 1 ve "Tamamen Katılıyoruma": 6 aralıklı seçenekler üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir. Varimax döndürme metoduyla yapılan Temel Bileşenler

(Principle Component) alt boyutlar BZAÖ'nin Türkçe versiyonunun yapı geçerliğini test etmek için yapılmıştır. Alt boyut sonuçları ölçeğin Türkçe versiyonu için (a) algılanan özgürlük (maddeler: 5-13-21-29-34) maddeleri, (b) iş ilişkisi (8-16-24-30-35) maddeleri, (c) sosyal etkileşim (2-10-18-26-32) maddeleri, (d) boş zamanın kullanılırlığı (4-12-20-28-33) maddeleri, (e) aktif-pasif katılım (1-9-17-25-31) maddeleri, (f) hedef yönelimi (7-15-23) maddeleri , (g) algılanan yeterlilik (3-11-19-27) maddeleri ve (h) içsel motivasyon (6-14-22) maddeleri 8 faktörlü yapıyı desteklemektedir. Ölçeğin güvenirliği için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarınagöre 8 alt boyut için iç tutarlılık katsayılarının 0,51 (aktif-pasif katılım) ile 0,69 (algılanan özgürlük) arasında değiştiği ve toplam ölçek iç tutarlılık katsayısının ise 0,92 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı ise toplam ölçek için 0,95'tir

3.3.3. Boş Zaman Engelleri Ölçeği- 18

1997 yılında Alexandris ve Carroll tarafından Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engelleri belirlemek amacıyla geliştirilmiş olan bu ölçeği, 2007 yılında Gürbüz ve Karaküçük dilimize çevirmiştir. 2012 yılında ise Gürbüz ve diğerleri tarafından kısa formu "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" oluşmaktadır (Alexandris ve Carroll, 1997) (Gürbüz ve Karaküçük, 2007) (Gürbüz ve ark., 2012). Ölçeğin dilimizdeki formu 27 madde ve 6 alt boyuttan oluşmakta olup, bu alt boyutlar; (a) birey psikolojisi ("1- 2- 3- 4"maddeler), (b) sosyal ortam ve bilgi eksikliği ("5- 6- 7- 8- 9"maddeler), (c) tesis/hizmet ve ulaşım ("10- 11- 12- 13-14- 15- 16-17"maddeler), (d) arkadaş eksikliği ("18- 19- 20"maddeler), (e) zaman ("21- 22-23- 24"maddeler) ve (f) ilgi eksikliği ("25- 26- 27"maddeler) şekline denir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Araştırmamızda kullanılan ölçek formu ise 18 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu altboyutlar; (a) birey psikolojisi (1-2-3 maddeler), (b) bilgi eksikliği (4-5-6 maddeler), (c) tesis (7-8-9 maddeler), (d)arkadaş eksikliği (9-10-11 maddeler), (e) zaman (12-13-14 maddeler) ve (f) ilgi eksikliği (15-16-17-18 maddeler) biçimindedir. (1) "Kesinlikle Önemsiz" ve (4) "Kesinlikle Önemli" biçiminde ölçek maddeleri sıralanmakta ve puanlanmaktadır. Ölçek alt faktörleri için Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları 0,79 ile 0.88 arasında değişirken ölçeğin tümü için 0.84 olarak hesaplanmıştır (Gürbüz ve diğerleri,2012).

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan "Boş Zaman Anlamı Ölçeği" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği" 2018 yılı Türkiye Havalı-Ateşli Silahlar Şampiyonasına katılan atış sporcularından 60'ı kadın

ve 40'ı erkek olmak üzere toplam 100 atıcıya uygulanmıştır. Gerekli izinler alınarak Araştırmada kullanılan veri toplama araçları 05-07 Ekim 2018 tarihlerinde Ateşli Silahlar Türkiye Şampiyonası, 21-25 Kasım 2018 (Mersin) Havalı Silahlar Türkiye Şampiyonasına müsabakaya katılan sporculara anketlerinin doldurması sağlanmıştır. Araştırma ile ilgili gerekli açıklamalar anlatılarak Ölçekler hakkında hakkında bilgi verilmiştir. Veritoplama araçları, Havalı ve ateşli silahlar sporcuları tarafından gönüllü doldurularak, geri dönüşümü kendi tarafımdan sağlanmıştır. Anket formları kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar çalışma dışında tutulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

SPSS 22 istatistik paket programı aracılığıyla araştırmanın istatistiksel analizleri yapılmıştır. İstatistiki yöntem olarak; frekans değerleri, standart sapma değerleri; t-testi, aritmetik ortalama, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey çoklu karşılaştırma ve Pearson Correlation testleri verilerin değerlendirme aşamasında kullanılmıştır. Testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı hesaplanarak ölçeklerin güvenirlikleri belirlenmiştir.

IV. BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

"Kişisel Bilgi Formu", "Boş Zaman Anlamı Ölçeği" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" veri toplama aracı olarak kullanılarak elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Çalışmamıza katılan atıcıların kişisel özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Çizelge 4.1. Atıcılara ait Kişisel Bilgilerin Dağılımı

		n	Yüzde(%)
Cinsiyet	Bay	40	40,0
	Bayan	60	60,0
	Toplam	100	100
Yaş	18-25	42	42,0
	25-40	48	48,0
	40 ve üstü	10	10,0
	Toplam	100	100
Eğitim Durumu	Lise	15	15,0
	Ön Lisans	13	13,0
	Lisans	62	62,0
	Lisans Üstü	10	10,0
	Toplam	100	100
Medeni Durumu	Evli	41	41,0
	Bekâr	59	59,0
	Toplam	100	100
Gelir Durumu	1000 ve Altı	17	17,0
	1001-2000	17	17,0
	2001-3000	16	16,0
	3001 ve Üstü	50	50,0
	Toplam	100	100
Serbest Zaman Etkinlikleri	Her Zaman	42	42,0
	Bazen	49	49,0
	Çok Nadir	9	9,0
	Toplam	100	100

Çizelge 4.1.'de çalışmanın araştırma grubunu, 2018 yılı Türkiye Havalı-Ateşli Silahlar Şampiyonasına katılan 60'ı kadın (%60,0) ve 40'ı erkek (%40,0) 100 sporcu oluşturmuştur. Sporcuların 42'si 18-25 yaş arası, 48'i 25-40 yaş arası ve 10'u 40 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Çalışma kapsamındaki sporculardan 15'i lise, 13'ü ön lisans, 62'si lisans ve 10'u lisansüstü eğitim durumuna sahiptir. Araştırma kapsamındaki sporcuların medeni durumuna bakıldığında 41'i evli, 59'u bekârdır. Araştırma kapsamındaki sporculardan 1000 TL ve altı ekonomik durumuna sahip sporcuların sayısı 17, 1001-2000 TL arası ekonomik durumuna sahip katılımcıların sayısı 17,2001-3000 TL arası ekonomik duruma sahip sporcuların sayısı 16, 3001 ve üstü ekonomik durumuna sahip

katılımcıların sayısı ise 50'dir. Sporcuların 9'u çok nadir, 49'u bazen ve 42'si her zaman rekreatif etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir.

4.2. BZAÖ ve BZEÖ Puanlarının Dağılımı ve İstatistik Test Sonuçları

Ankete katılan sporcuların ölçeklerden aldıkları puan dağılımları ve istatistik test sonuçlarına ilişkin bilgiler değinilmiştir.

Çizelge 4.2. Atıcılara ait BZAÖ Dağılımı

	Madde Sayısı	N	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
Aktif/Pasif Katılım	5	10	3,41	0,83	-0,81	0,85	1,00	5,00
Sosyal Etkileşim	5	10	3,60	0,77	-1,21	2,14	1,00	5,00
Algılanan Yeterlilik	5	10	3,50	0,84	-0,61	0,43	1,00	5,00
Boş Zaman Kullanırlığı	5	10	3,66	0,84	-0,96	1,16	1,20	5,00
Algılanan Özgürlük	5	10	3,54	0,86	-0,54	0,72	1,00	5,00
İçsel Motivasyon	5	10	3,78	0,91	-1,18	1,75	1,00	5,00
Hedef Yönetimi	5	10	3,66	0,84	-0,70	0,68	1,00	5,00
İş İlişkisi	5	10	3,62	0,85	-0,90	1,13	1,00	5,00
Toplam Ölçek	5	10	28,77	5,92	-1,23	2,32	8,20	40,00

Çizelge 4.2.'de çalışma kapsamındaki sporcuların, Serbest Zamanın Anlamı Ölçeği (BZAÖ)'nden aldıkları toplam puanların aritmetik ortalaması 28,77 ve standart sapması 5,92'dir. BZAÖ alt boyutlarına bakıldığında en üst değer ortalamasına İçsel Motivasyon boyutunda (3,78 / 5=0,756), en düşük değer ortalamasının ise Aktif/ Pasif Katılım boyutunda(3,41 / 5=4.0,682) olduğu görülmektedir. Sporcuların Toplam Ölçek'ten aldıkları en düşük değer 8,20 iken en yüksek değer ise 40'tır

.

Çizelge 4.3 BZAÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları.

	Kadın (n=60)		Erkek (n=40)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	T	p
Aktif Pasif Katılım	3,37	0,890	3,48	0,74	0,65	0,51
Sosyal Etkileşim	3,58	0,833	3,63	0,68	0,32	0,74
Algılanan Yeterlilik	3,47	0,856	3,55	0,84	0,40	0,68
Boş Zaman Kullanırlığı	3,66	0,879	3,68	0,79	0,11	0,90
Algılanan Özgürlük	3,54	0,924	3,53	0,77	-0,09	0,92
İçsel Motivasyon	3,81	0,974	3,74	0,82	-0,37	0,71
Hedef Yönetimi	3,63	0,892	3,70	0,78	0,35	0,72
İş İlişkisi	3,67	0,886	3,56	0,82	-0,62	0,53

Toplam Ölçek	28,76	7,14	28,88	6,27	0,10	0,92

Çizelge 4.3. 'te sporcuların cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları incelendiğinde BZAÖ'nden aldıkları puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını söyleyebiliriz. Diğer bir deyişle cinsiyet faktörü atıcıların Toplam Ölçek ve ölçek alt boyutlarından aldıkları değer ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Çizelge 4.4. BZAÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	18-25 (n=42)		26-39 (n=48)		40 ve Üstü (n=10)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Aktif Pasif Katılım	3,43	0,87	3,51	0,75	2,90	0,90	2,30	0,10
Sosyal Etkileşim	3,52	0,78	3,74	0,73	3,26	0,86	2,05	0,13
Algılanan Yeterlilik	3,35	0,93	3,72	0,75	3,12	0,64	3,47	0,03
Boş Zaman Kulanırlığı	3,59	0,94	3,78	0,74	3,40	0,80	1,14	0,32
Algılanan Özgürlük	3,46	0,89	3,67	0,85	3,20	0,67	1,53	0,22
İçsel Motivasyon	3,63	1,00	3,93	0,79	3,66	1,01	1,33	0,26
Hedef Yönetimi	3,57	0,84	3,86	0,78	3,06	0,88	4,41	0,01
İş İlişkisi	3,47	0,86	3,88	0,74	3,02	0,96	5,91	0,00
Toplam Ölçek	28,02	7,11	30,09	6,13	25,62	6,72	2,99	0,05

$p<0,05$

Çizelge 4.4. 'te sporcuların ANOVA sonuçları yaş etmenine göre değerlendirildiğinde BZAÖ'nden aldıkları puanların anlamlı bir şekilde farklılaştığını söyleyebiliriz. Sporcuların toplam ölçek ($F(2,958)=2,99$, $p<0,05$), AlgılananYeterlik ($F(2,958)= 3.47$, $p<0,05$), Hedef Yönelimi ($F(2,958)=4,41$, $p<0,05$) ve İş İlişkisi($F(2,958)=5,91$, $p<0,05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Toplam ölçek ve alt ölçeklerden alınan puanlar incelendiğinde katılımcıların yaşları arttıkça ortalama puanlarının düştüğü görülmektedir. Katılımcıların toplam ölçek ve anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre 26-39 yaş ve arasında yer alan sporcuların ortalama puanları, 18- 25 yaş arası ve 40 yaş ve üstünde yer alan katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksektir.

Çizelge 4.5. BZAÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Lise (n=15)		Ön lisans (n=13)		Lisans (n=62)		Lisans Üstü (n=10)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Aktif / Pasif Katılım	2,77	1,13	3,52	0,70	3,57	0,73	3,26	0,63	4,33	0,007
Sosyal Etkileşim	3,02	1,06	3,80	0,77	3,70	0,67	3,66	0,59	3,60	0,016
Algılanan Yeterlilik	2,92	0,98	3,62	0,87	3,60	0,77	3,65	0,74	3,05	0,032
Boş Zaman Kullanırlığı	3,12	1,10	3,72	0,97	3,79	0,73	3,66	0,61	3,05	0,050
Algılanan Özgürlük	2,96	1,02	3,83	0,87	3,66	0,79	3,26	0,63	3,83	0,012
İçsel Motivasyon	3,37	1,36	3,71	0,97	3,88	0,80	3,83	0,50	1,29	0,280
Hedef Yönetimi	3,20	1,16	3,69	0,84	3,81	0,75	3,36	0,61	2,72	0,048
İş İlişkisi	2,76	1,11	3,86	0,86	3,77	0,72	3,68	0,28	7,18	0,00

Toplam Ölçek	24,12	8,92	29,75	6,85	29,78	5,96	28,36	4,59	4,36	0,06

Çizelge 4.5'te sporcuların ANOVA sonuçları BZAÖ'nden aldıkları puanların eğitim durumuna göre değerlendirilmiştir. Aktif/Pasif Katılım (F(3,957)=4,33, p<0.05), İş İlişkisi *(F(3,957)=7,18, p<0.05)* alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların Toplam Ölçek (F(3,957)=4,36, p>0.05), Sosyal Etkileşim (F(3,957)= 3.60, p>0.05), Algılanan Yeterlik (F(3,957)=3,05, p>0,05), Boş ZamanKullanırlığı (F(3,957)=3,05, p>0.05),Algılanan Özgürlük (F(3,957)=3,83, p>0.05), İçsel Motivasyon (F(3,957)=1,29, p>0.05), HedefYönelimi (F(3,957)=2,72, p>0.05), alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Çizelge 4.6. BZAÖ Puanlarının Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

	Evli (n=41)		Bekâr (n=59)			
	Ort.	Ss	Ort	Ss	T	p
Aktif Pasif Katılım	3,24	0,75	3,53	0,86	1,17	0,82
Sosyal Etkileşim	3,61	0,75	3,59	0,79	-0,16	0,86
Algılanan Yeterlilik	3,52	0,80	3,49	0,88	-0,16	0,86
Boş Zaman Kulanırlığı	3,64	0,74	3,68	0,91	0,23	0,85
Algılanan Özgürlük	3,44	0,79	3,60	0,90	0,92	0,35
İçsel Motivasyon	3,81	0,77	3,76	1,00	-0,27	0,78
Hedef Yönetimi	3,63	0,83	3,68	0,85	0,28	0,77
İş İlişkisi	3,59	0,77	3,65	0,92	0,34	0,73
Toplam Ölçek	28,48	6,2	28,98	7,11	0,47	0,63

Çizelge 4.6'da sporcuların medeni duruma göre t testi sonuçları sunulmuştur. BZAÖ'nden aldıkları puanların anlamlı bir şekilde değişmediğini göstermektedir. Diğer bir deyişle evli ve bekâr olmaları, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Çizelge 4.7. BZAÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	1000 ve Altı (n=17)		1001-2000 (n=17)		2001-3000 (n=16)		3001 ve Üstü (n=50)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Aktif Pasif Katılım	3,04	1,01	3,22	1,00	3,67	0,59	3,52	0,74	2,31	0,81
Sosyal Etkileşim	3,21	1,00	3,30	0,88	3,76	0,38	3,79	0,67	3,86	0,12
Algılanan Yeterlilik	3,01	1,00	3,20	0,88	3,39	0,56	3,82	0,74	5,83	0,01
Boş Zaman Kullanırlığı	3,17	1,03	3,34	0,84	3,95	0,56	3,86	0,76	4,67	0,04
Algılanan Özgürlük	3,09	1,01	3,29	0,87	3,56	0,47	3,77	0,84	3,36	0,22
İçsel Motivasyon	3,41	1,20	3,54	1,12	3,98	0,50	3,92	0,79	2,02	0,11
Hedef Yönetimi	3,23	0,98	3,47	0,93	3,89	0,80	3,88	0,79	3,09	0,30

İş İlişkisi	3,12	0,97	3,36	1,02	3,34	0,60	3,93	0,71	5,41	0,02
Toplam Ölçek	25,28	8,12	27,72	7,54	29,54	4,46	30,49	6,04	4,48	0,005

Çizelge 4.7. 'de sporcuların ANOVA sonuçları BZAÖ'nden aldıkları puanların gelir durumuna göre değerlendirilmiştir. Ekonomik yönü değerlendirildiğinde BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını görmekteyiz. Atıcıların *Toplam Ölçek* ($F(2,958)=4,48$, $p<0.05$), *Algılanan Yeterlik* ($F(2,958)= 5,83$, $p<0.02$), *Boş Zaman Kullanırlığı* ($F(2,958)=4,67$,$p<0.05$) ve *İş İlişkisi* ($F(2,958)=5,41$, $p<0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Sporcuların toplam ölçek ve Algılanan Yeterlik ve İş İlişkisi alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre 3001 TL ve üstü gelir durumuna sahip atıcıların ortalama puanları 1000 TL ve altı gelir durumuna sahip atıcıların puanlarından daha yüksektir. 'Boş Zaman Kullanılırlığı' alt boyutundan aldıkları ortalama değerlere göre ise 2001-3000 TL gelir durumuna sahip atıcıların ortalama değerleri hem 1000 tl ve Altı, 1001-2000 TL arası hem de 3001 TL ve üstü gelir durumuna sahip atıcıların değerlerinden daha yüksektir. Diğer bir deyişle toplam ölçek ve anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda 3001 TL ve üstü gelir durumuna sahip atıcıların en yüksek değer ortalamasına sahip olduğu gösterilmiştir.

Çizelge 4.8 BZAÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Her Zaman (n=42)		Bazen (n=49)		Çok Nadir (n=9)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Aktif Pasif Katılım	3,50	0,90	3,39	0,80	3,13	0,66	0,80	0,45
Sosyal Etkileşim	3,68	0,79	3,64	0,75	3,02	0,66	2,90	0,59
Algılanan Yeterlilik	3,54	0,81	3,52	0,89	3,25	0,80	0,45	0,63
Boş Zaman Kullanırlığı	3,76	0,85	3,71	0,82	3,00	0,63	3,29	0,41
Algılanan Özgürlük	3,47	0,83	3,69	0,90	3,06	0,57	2,24	0,11
İçsel Motivasyon	3,92	0,94	3,78	0,86	3,14	0,83	2,81	0,65
Hedef Yönetimi	3,67	0,90	3,68	0,79	3,55	0,55	0,81	0,92
İş İlişkisi	3,67	0,85	3,68	0,85	3,08	0,84	1,97	0,14
Toplam Ölçek	29,21	6,87	29,09	6,66	25,23	5,54	1,87	0,16

Çizelge 4.8'de sporcuların ANOVA sonuçları BZAÖ'nden aldıkları puanların rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre sunulmuştur. Analizler, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını görmekteyiz. Atıcıların Toplam Ölçek ($F(2,958)=1,87$, $p>0.05$), Aktif/Pasif Katılım($F(2,958)=0,80$, $p>0.05$), Sosyal Etkileşim ($F(2,958)= 2,90$, $p>0.05$), Algılanan Yeterlik($F(2,958)=0,45$, $p>0.05$), Boş Zaman Kullanırlığı ($F(2,958)=3,29$, $p>0.05$), Algılanan Özgürlük($F(2,958)=2,24$, $p>0.05$), İçsel Motivasyon ($F(2,958)=2,81$, $p>0.05$), Hedef Yönelimi($F(2,958)=0,81$, $p>0.05$) ve İş İlişkisi ($F(2,958)=1,97$, $p>0.05$) alt boyutlarından aldıkları değerlerin ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Sporcuların Toplam Ölçek ve Aktif/Pasif Katılım, Sosyal Etkileşim, Algılanan Yeterlik, BoşZaman Kullanırlığı, İçsel Motivasyon alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir' olarak belirten atıcıların ortalama değerleri hem 'Bazen' hem de 'Her Zaman' olarak belirtilen sporcuların değerlerinden daha düşük iken, Algılanan Özgürlük, Hedef Yönetimi ve İş İlişkisi alt boyutundan aldıkları ortalama değerlere göre ise rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir' olarakbelirten atıcıların ortalama değerleri 'Her Zaman' olarak belirten atıcılardan ortama değerlerinden daha düşüktür.

Çizelge 4.9. BZEÖ Puanlarının Dağılımı

	Madde Sayısı	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
Bireysel Psikoloji	3	100	2,49	0,69	-0,29	-0,26	1,00	4,00
Bilgi Eksikliği	3	100	2,70	0,75	-0,31	-0,28	1,00	4,00
Tesis	3	100	2,82	0,75	-0,21	-0,43	1,00	4,00
Arkadaş Eksikliği	3	100	2,31	0,80	-0,07	-0,63	1,00	4,00
Zaman	3	100	2,80	0,61	-0,28	0,42	1,00	4,00
İlgi Eksikliği	3	100	2,52	0,68	-0,26	0,08	1,00	4,00
Toplam	18	100	15,64	4,28	-0,26	0,37	6,00	24,00

Çizelge 4.9'da çalışma kapsamındaki sporcuların, Boş Zaman Engelleri Ölçeği'nden aldıkları toplam değerlerin standart sapması 4,28 iken aritmetik ortalaması 15,64'tür. BZEÖ değerlerini faktör bazında incelediğimizde; en yüksek değer ortalaması Tesis boyutunda(2,82/3=0,94), en düşük değer ortalamasının ise Arkadaş Eksikliği boyutunda (2,31/3=0,77) olduğu değerlendirilmektedir. Çalışma kapsamında yer alan atış sporcularının toplam ölçekten aldıkları en düşük değer 6 iken en yüksek değer ise 24'tür.

Çizelge 4.10. BZEÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Erkek (n=40)		Kadın (n=60)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	t	p
Bireysel Psikoloji	2,46	0,75	2,51	0,66	-0,35	0,72
Bilgi Eksikliği	2,60	0,68	2,77	0,79	-1,11	0,26
Tesis	2,72	0,70	2,88	0,79	-1,02	0,30
Arkadaş Eksikliği	2,24	0,71	2,36	0,86	-0,72	0,46
Zaman	2,78	0,56	2,81	0,65	-0,22	0,82
İlgi Eksikliği	2,46	0,67	2,56	0,70	-0,63	0,50
Toplam	15,76	4,07	15,89	4,45	-1,05	0,29

Çizelge 4.10'da sporcuların t testi sonuçları BZEÖ'nden aldıkları puanların cinsiyete göre değişikliğinin olup olmadığı sunulmuştur. BZEÖ puanları analizler sonuçları incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını görmekteyiz. Cinsiyet durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Çizelge 4.11 BZEÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	18-25 (n=42)		26-39 (n=48)		40 ve Üstü (n=10)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Bireysel Psikoloji	2,52	0,65	2,45	0,72	2,60	0,78	0,23	0,78
Bilgi Eksikliği	2,75	0,75	2,70	0,76	2,50	0,74	0,45	0,63
Tesis	2,88	0,76	2,82	0,75	2,53	0,70	0,85	0,42
Arkadaş Eksikliği	2,45	0,83	2,22	0,79	2,13	0,67	1,15	0,32
Zaman	2,80	0,63	2,83	0,58	2,60	0,71	0,59	0,55
İlgi Eksikliği	2,65	0,68	2,47	0,67	2,16	0,69	2,33	0,10
Toplam	16,05	4,30	15,49	4,27	14,52	4,29	1,25	0,29

Çizelge 4.11'de sporcuların ANOVA sonuçları BZEÖ'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre farklılığı sunulmuştur. Analizler sonuçlarını incelediğimizde yaş değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. İstatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Sporcuların Toplam Ölçek ve Birey Psikolojisi alt boyutu hariç aldıkları ortalama puanlara göre 40 yaş ve üstünde yer alan sporcular en düşük puan ortalamasına sahiptir.

Çizelge 4.12. BZEÖ Puanlarının Eğitim Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Lise (n=15)		Ön Lisans (n=13)		Lisans (n=62)		Yüksek Lisans (n=10)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Bireysel Psikoloji	2,13	0,76	2,41	0,81	2,54	0,61	2,83	0,77	2,41	0,07
Bilgi Eksikliği	2,44	0,94	2,82	0,74	2,78	0,71	2,43	0,66	1,37	0,25
Tesis	2,75	0,90	2,92	0,73	2,84	0,74	2,60	0,68	0,42	0,73
Arkadaş Eksikliği	1,95	0,65	2,38	0,85	2,44	0,80	1,96	0,79	2,25	0,08
Zaman	2,48	0,54	2,76	0,84	2,91	0,56	2,60	0,56	2,44	0,06
İlgi Eksikliği	2,42	0,73	2,41	0,87	2,61	0,61	2,26	0,78	1,04	0,37
Toplam	14,17	4,52	15,70	4,84	16,12	4,03	14,68	4,24	2,31	0,08

Çizelge 4.12'de sporcuların ANOVA sonuçları BZEÖ 'nden aldıkları puanların Eğitim Durumu değişkenine göre değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarını incelediğimizde Eğitim Durumu değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını görmekteyiz. İstatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Diğer bir deyişle sporcuların serbest zaman engelleri eğitim durumuna göre farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.13. BZEÖ Puanlarının Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

	Evli (n=41)		Bekâr (n=59)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	t	p
Bireysel Psikoloji	2,47	0,73	2,50	0,67	0,20	0,84
Bilgi Eksikliği	2,52	0,75	2,83	0,73	2,05	0,04
Tesis	2,79	0,74	2,83	0,77	0,25	0,80
Arkadaş Eksikliği	2,23	0,68	2,36	0,87	0,80	0,42
Zaman	2,87	0,64	2,75	0,60	-0,94	0,34
İlgi Eksikliği	2,40	0,75	2,60	0,63	1,42	0,15
Toplam	15,28	4,29	15,87	4,27	0,99	0,32

Çizelge 4.13'de sporcuların t testi sonuçları BZEÖ'den aldıkları puanların medeni duruma göre değerlendirilmiştir. Boş Zaman Engelleri Ölçeği (BZEÖ)'nden aldıkları toplam puanların aritmetik ortalaması 15,28 ve standart sapması 4,29'dur. Bilgi Eksikliği alt boyutunda (2,05/3=0,68) puan ortalamasına sahip olup istatiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Analizler, medeni duruma göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

Çizelge 4.14. BZEÖ Puanlarının Gelir Durumuna Göre ANOVA Sonuçları

	1000 ve Altı	1001-2000	2001-3000	3001 ve Üstü

	(n=17)		(n=17)		(n=16)		(n=50)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	P
Bireysel Psikoloji	2,29	0,67	2,66	0,67	2,60	0,63	2,47	0,72	0,96	0,41
Bilgi Eksikliği	2,58	0,80	2,66	0,68	2,85	0,60	2,70	0,81	0,35	0,78
Tesis	2,90	0,84	2,78	0,67	2,54	1,02	2,89	0,64	0,96	0,42
Arkadaş Eksikliği	2,05	0,74	2,62	0,77	2,22	0,78	2,32	0,82	1,52	0,21
Zaman	2,54	0,61	2,86	0,70	2,81	0,42	2,86	0,63	1,16	0,32
İlgi Eksikliği	2,35	0,86	2,56	0,65	2,64	0,35	2,52	0,71	0,53	0,65
Toplam	14,71	4,52	16,14	4,14	15,66	3,80	15,76	4,33	0,76	0,51

Çizelge4.14'de sporcuların ANOVA sonuçları BZEÖ'nden aldıkları puanların gelir durumu değişkenine göre değerlendirilmiştir. Analizler istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Çizelge 4.15. BZEÖ Puanlarının RAKS Değişimine Göre ANOVA Sonuçları

	Her Zaman (n=42)		Bazen (n=49)		Çok Nadir (n=9)			
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	F	p
Bireysel Psikoloji	2,43	0,81	2,47	0,60	2,92	0,36	1,93	0,15
Bilgi Eksikliği	2,70	0,82	2,66	0,75	2,88	0,40	0,32	0,72
Tesis	2,73	0,80	2,89	0,77	2,85	0,33	0,51	0,59
Arkadaş Eksikliği	2,11	0,88	2,42	0,72	2,62	0,67	2,44	0,09
Zaman	2,79	0,66	2,80	0,60	2,81	0,50	0,00	0,99
İlgi Eksikliği	2,45	0,72	2,53	0,67	2,77	0,55	0,85	0,42
Toplam	15,21	4,69	15,77	4,11	16,85	2,81	1,30	0,27

Çizelge 4.15'te sporcuların ANOVA sonuçları BZEÖ'nden aldıkları puanların rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre değerlendirilmiştir. Analizler incelendiğinde , rekreatif aktivitelere katılım sıklığı BZEÖ değerlerini anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.. Sporcuların Toplam Ölçek' ten aldıkları ortalama puanlara göre rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Her Zaman' olarak belirten katılımcıların ortalama puanları, rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Bazen' olarak belirten katılımcıların puanlarından daha düşüktür.

Çizelge 4.16. BZAÖ Ve BZEÖ Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	Boş Zaman Engelleri Ölçeği		
	n	r	p

	100	0,128	0,00
Serbest Zaman Anlamı Ölçeği			

**p<0,01

Çizelge 4.16'da korelasyon katsayısını incelediğimizde BZAÖ ve BZEÖ'nden çıkar toplam değerler arasındaki serbest zaman algısı ve serbest zamana katılımın önünde algılanan engeller arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya sunulmaktadır.

V. BÖLÜM

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Atış branşı sporcularının serbest zaman algısı ve serbest zaman engellerini belirli parametrelere göre inceleyip aralarındaki ilişkinin anlamlı ya da anlamsız olduğunu belirli değişkenlere göre belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular, bu bölümde tartışılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın bulgularına göre göre atış branşı sporcularının serbest zaman algısının iyi sevide olduğunu görmekteyiz. Buna göre de, sporcuların serbest zaman algısının farkında olarak davrandıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca atış branşı sporcularının değerleri faktör bazında incelendiğinde en yüksek değer ortalaması İçsel Motivasyon boyutunda olduğunu görmekteyiz. Bu durum atış branşı sporcularının ilgilendikleri spor branşlarının beraberinde getirdiği, içsel motivasyon; doğal ortamlar içerisinde gelişen öğrenme ve başarma duygusu içsel motivasyonu oluşturur (Ryan ve Deci, 2000). Motivasyon birçok alanda özellikle de atış branşında başarı sağlamada çok önemli ve etkili bir boyuttur. Atıcının zamanla atıştaki başarı durumlarına göre psikolojisi ve davranışları deneyimleyerek kazandığı tecrübe ile değişerek, performansındaki korkuları yenip performansı üzerindeki konsantresini tam olarak geliştirme isteği serbest zaman anlamına yüklenen kavramın içsel motivasyon boyutunda olmasını etkilemiş olabilir. Çalışmanın bu sonucu, diğer yapılan çalışmalarla paralellik göstermemektedir. Araştırma sonuçlarının bu bulguyla benzerlik göstermemesi farklı örneklem grubu üzerinde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamızdan çıkan bulgulara göre sporcuların BZAÖ'nden aldıkları değerlerin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğini görmekteyiz. Çalışmanın bu sonucu; Lakot ve ark. (2015) tarafından beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmasın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Serbest zamana yüklenilen anlamlar arasında araştırma yapılan örneklem grubunun farklı gruplardan oluşması, sonuçlarda değişikliğe neden olabileceği de söylenilebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, 26-39 yaş arası sporcular daha yüksek serbest zaman algısına sahiptir. Buna göre, 26-39 yaş arası sporcuları zaman planlarını daha bilinçli yaptıkları söylenebilir. Ayrıca,18-25 yaş arası sporcular ile 26-39 yaş arası sporcuların serbest zaman algı düzeyleri birbirine yakın ve yüksek iken 40 yaş ve üstü sporcuların serbest zaman algı düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla sporcuların yaşları arttıkça serbest zaman algısı düzeyinin düştüğü söylenebilir. Çalışmanın bu sonucu 40 yaş ve üzeri sporcuların; orta yaş kuşağında pasif olup bir şeyler izleyip dinleyerek, aralarında sohbet edip kâğıt, okey tarzı oyunlar oynayarak zamanlarını geçirdiklerini dile getirmişlerdir. Lundberg, Komarovsky ve McInerny (1934) tarafından yapılan "Serbest Zamanın Anlamı:

Toplum Çalışmalarının Analizi" isimli çalışmasında Erkeklerin çoğunun ve kadınların tamamının serbest zamanın özellikle orta yaş kuşağında ya da 30 yaş üzerinde evde oturarak geçirdikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde yaş faktörünün rekreasyonel faaliyetlere katılımda belirgin rol oynadığı belirtilmektedir (Ekici, 1997; İskender ve ark. 2015). Örneğin; gençler yaşlılara göre daha fazla fiziksel aktivite ve spora önem verdiklerinden gençler de katılım daha çok olduğu görülmektedir (Demir ve Demir, 2007).

Araştırmanın sonucu eğitim durumu değişkenine göre boş zaman anlamı ölçeği puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Yani eğitim durumları arasında serbest zamanalgısı farklılaşmamaktadır. Önder (2003)'in çalışmasında rekreasyonel etkinliklere katılımları, günlük ders saatlerinin fazlalığı nedeni ile hafta sonlarına ders faaliyetlerinin sarkması öğrencilerin rekreatif faliyetlerine katılımlarını etkilemektedir.

Araştırmanın sonucu medeni durum değişkenine göre boş zaman anlamı ölçeği puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Yani evli ve bekâr sporcuların aldıkları değerlerin ortalamaları istatiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Medeni durum değişkeninde serbest zaman algısı farklılaşmamaktadır. Çalışmanın bu sonucu, diğer yapılan çalışmalarla paralellik göstermemektedir. Lakot ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan "Bireyler Rekreatif Aktivitelere Neden Katılmazlar? Akademisyenler Örneği" isimli çalışmasında medeni durum anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarının bu bulguyla benzerlik göstermemesi farklı örneklem grubu üzerinde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, ekonomik duruma göre incelendiğinde 3001 TL ve üstü ekonomi düzeyine sahip katılımcıların en yüksek değer ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Gelir gruplarına göre incelendiğinde 3001 TL ve üstü gelir elde edenlerin serbest zaman algılarının "Algılanan Yeterlik, Boş Zaman Kullanırlığı, İş İlişkisi" alt boyutundaki değerler diğer değerlere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun nedeni ise gelir durumu daha fazla olan sporcuların serbest zaman faaliyetlerine katılmalarında ellerine geçen para miktarının önemini vurgulamaktadır. Kurar ve Baltacı (2014) tarafından yapılan araştırmada 4000 TL ve üstü ekonomik duruma sahip sporcuların serbest zaman algıları daha yüksek olduğu tespit edilerek çalışmanın bu bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Analizler, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Toplam ölçek ve tüm alt boyutlarda rekreatif etkinliklere katılım durumunu "Çok Nadir" olarak belirten sporcuların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Ancak rekreatif etkinliklere katılım durumunu

“Sık sık” olarak belirten sporcuların ortalama puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu sporcuların rekreatif aktivitelere katılım sıklığının diğerlerine oranla daha fazla olduğunu söyleyebiliriz. Yani serbest zaman aktivitelerine sık sık katılanların algı düzeyleri daha yüksektir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre atış branşı sporcularının serbest zaman engeli algıları yüksek seviyededir. Bu araştırmada en büyük engelin tesis boyutunda olduğunu söyleyebiliriz. Bunu takip eden engeller sırası ile zaman, bilgi eksikliği, ilgi eksikliği, birey psikolojisi ve arkadaş eksikliğidir Lakot (2015) tarafından yapılan çalışmada ise engeller arasında tesislerin yüksek ortalamaya sahip olduğu bulgusu ile paralellik göstermektedir

Cinsiyete göre değerlendirdiğimizde kadın-erkek atıcıların serbest zaman engel algılarının istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı test sonuçlarından görülmektedir. Dolaysıyla kadın ve erkekler arasındaki serbest zaman engelleri benzerlik göstermektedir (Çelik, 2011). Diğer taraftan Demir ve Demir (2007) tarafından yapılan araştırmada belirlenen her bir faktörün etki seviyelerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuca göre, yaş değişkenine göre boş zaman engelleri ölçeği istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada BZEÖ puanları tesis alt boyutunda önemli bir farklılık göstermektedir. Araştırmada arkadaş eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutlarında farklılaşma görülmemiştir. 40 yaş ve üstünde yer alan atıcıların en düşük serbest zaman engeli algısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların yaşları yükseldikçe serbest zaman aktivitelerinin psikolojik ve sağlık yönünden önemi artmaktadır. Sportif aktivitelere katılarak daha sağlıklı ve genç kalma, yaşadıkları tutumun değişmesi aynı zamanda kişinin yaşının verdiği tecrübe ile bu faaliyetlere katılmak istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Araştırmanın bu bulgusu Lakot (2015) Çalışmanın bu bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Eğitim durumu BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Mansuroğlu (2002)’nun yaptığı çalışmasında Antalya Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere yaptığı çalışmasında Antalya sıcak iklime sahip olduğundan açık gün sayısının fazla olduğu fakat dış mekânda zaman geçiren öğrencilerin kısıtlı olduğu tespit edilmiştir Serbest zamanlarını planlayıp belirli etkinliklerle değerlendirmek bir yaşam biçimidir. Bu nedenle, öğrencilere en alt seviyeden başlayarak zaman yönetimlerinin önemini ve serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarını kazanmaları için eğitim faaliyetlerine konulması gereken müfredat konular içinde yer almalıdır.

Araştırmada sporcuların evli ya da bekâr olmaları birey psikolojisi, tesis, arkadaş eksikliği, zaman ve ilgi eksikliği alt boyutlarında anlamlı olarak değişmediği ancak bilgi eksikliği alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Evli sporcularda BZEÖ zaman alt boyutu en yüksek puana sahip olurken, bekâr sporcularda tesis ve bilgi eksikliği boyutu en yüksek puana sahiptir. Yapılan çalışmalarda özellikle kadının üstüne düşen yükün daha fazla olduğu ve toplumdaki rolünü belirlemeye calışıldığını görmekteyiz. Serbest zaman etkinliklerinde kadınlar daha az fırsata olanağa sahip olduğu sebebinin ise kadın anne kadın eştir algısından kaynaklandığı görülmektedir. Henderson ve arkadaşları da (1996) yapmış oldukları çalışmada buna benzer sonuca ulaşarak anne olmayan kadınların daha fazla serbest zamanı olduğu ve değerlendirmelerinde özgür olduklarını ortaya koymuşlardır (Demir, C., Demir, N., 2007).

Analizler sonucunda boş zaman engelleri ölçeği değerlerinin ve alt boyutlarının gelir durumu değişkenine incelediğimizde anlamlı farklılaşmadığı görülmektedir. Çalışmadan çıkan sonuç ise; ekonomik durumu 1000 TL ve altı gelire sahip atıcılar en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir. 1001-2000 TL. gelire sahip atıcılarda da en yüksek serbest zaman algısına sahip olduğu görülmektedir. Kurar ve Baltacı (2014) tarafından yapılan araştırmada 4000 TL ve üstü gelire sahip atıcıların serbest zaman engel algıları daha fazla olduğunu tespit edilerek çalışmanın bu bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonuçları, RAKS etkenine göre analiz sonucu BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Bu farklılık sporcuların rekreatif aktivitelere katılım sıklığını ‘çok nadir’ olarak belirten atıcılarda en yüksek puan ortalamasına sahip olduklarını göstermektedir. Rekreatif aktivitelere katılım sıklığını çok nadir olarak belirtenlerin serbest zaman aktivitelerine engelleri oldukları için katılamadıklarını ve bir süre sonra serbest zamanlarını değerlendirmeden vazgeçtiklerini serbest zamanlarını pasif olarak geçirdikleri için engel algılarının da yüksek olduğu söylenebilir. Ancak rekreatif aktivitelere katılım sıklığını ‘her zaman’ olarak belirtenlerin ortalama puanı en düşüktür. Ayrıca, rekreatif aktivitelere katılım sıklığını her zaman olarak belirten sporcuların zaman, tesis, bilgi eksikliği en yüksek puan ortalamasına sahiptir. Sporcuların en büyük engelinin zaman, sonra tesis yetersizliği olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan analizler sonucunda, BZAÖ ve BZEÖ arasında pozitif yönde korelasyon olup, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sporcuların serbest zaman algıları istekleri fazlalaştıkça engellerinin de arttığı aynı zamanda engellerinin artması serbest zaman algısının farkındalığını ortaya çıkardığı söylenebilir. Çalışmanın bu bulgusu Lakot (2015)’un yaptığı çalışmasındaki bulgu ile paralellik göstermektedir.

Sonuçları kısaca özetlersek eğer;

- Yani sonuç olarak atış branşı sporcularının serbest zaman algıları iyi seviyededir.
- Kadın ve erkek sporcuların serbest zaman algıları arasında farklılık yoktur.
- Sporcuların yaşları arttıkça serbest zaman algıları düşmektedir.
- Sporcuların serbest zaman algıları eğitim durumu değişkenine göre değişmemektedir.
- Sporcuların serbest zaman algıları medeni durum değişkenine göre değişmemektedir.
- 4000 TL ve üstü gelire sahip sporcular en yüksek serbest zaman farkındalığı olan bireylerdir.
- RAKS durumunu 'Çok Nadir' olarak belirten sporcular en düşük serbest zaman algısına sahiptir. Ancak rekreatif etkinliklere katılım durumunu "Sık sık" olarak belirten sporcuların ortalama puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla sporcuların rekreatif aktivitelere katılım sıklığının yüksek olduğu söylenebilir. Yani serbest zaman aktivitelerine sık sık katılanların algı düzeyleri daha yüksektir.
- Atış branşı sporcularının serbest zaman engeli algıları yüksek seviyededir. Sporcuların en yüksek engel algılarının tesis boyutunda olması, bunu takip eden engeller ise sırası ile zaman, bilgi eksikliği, ilgi eksikliği, birey psikolojisi ve arkadaş eksikliğidir.
- Kadın ve erkek sporcuların serbest zaman engeli algıları arasında farklılık yoktur.
- 40 yaş ve üstünde olan atıcıların en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir.
- Sporcuların boş zaman engeli algıları eğitim düzeyine göre farklılık göstermemektedir.
- Sporcuların boş zaman engeli algıları medeni durum değişkenine göre farklılık göstermemektedir. 'Bilgi eksikliği' alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Evli sporcularda BZEÖ zaman alt boyutu en yüksek puana sahip olurken, bekâr sporcularda tesis ve bilgi eksikliği boyutu en yüksek puana sahiptir.
- Sporcuların boş zaman engeli algıları medeni durum değişkenine göre farklılık göstermemektedir. 1000 TL ve altı geliri olan sporcular en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir. 4000 TL ve üstü gelire sahip katılımcıların serbest zaman engel algıları daha yüksektir.
- RAKS etkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Sporcuların rekreatif aktivitelere katılım sıklığını 'çok nadir' olarak belirten sporcuların yüksek değerler ortalamasına sahip olduğu, 'her zaman' olarak

belirtenlerin ortalama değerleri ise en düşüktür. Ayrıca, rekreatif aktivitelere katılım sıklığını ‘her zaman’ olarak belirten sporcuların zaman, tesis, bilgi eksikliği en yüksek puan ortalamasına sahiptir. Sporcuların en büyük engelinin zaman sonra tesis yetersizliği olduğunu söyleyebiliriz.

- ♣ Analizler sonucunda, BZAÖ ve BZEÖ arasında pozitif yönde korelasyon olup, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

5.2. ÖNERİLER

1. Zaman yönetimi ile ilgili okullardaki eğiticilere büyük işler düşmektedir. İlköğretim bazındayken temelden öğrencilere zamanlarının nasıl etkili planlı kullanabileceği her aşamada anlatılır, temelleri bu konuda sağlam atılırsa daha sağlıklı mutlu nesiller yetişmesi muhtemeldir.
2. Bireyler aktivite için bazen hiç para harcama isteği duymaz. Bunun için parklarda gezinti, açık alan spor tesisi belediyelere ait egzersiz alanlarının arttırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmelidir.
3. Hayatının her kademesinde etkili olması ve ruhsal rahatlama sağlaması sebebiyle serbest zaman algısını arttıracak çalışmaların planlanması ve ortaya çıkan engellerle baş edilebilmesi için gerekli çalışmalar gündeme getirilmelidir.

KAYNAKLAR

Adam, I. (2014, March 8). Genderedperspectives of leisurepatternsandconstraints of universitystudents in Ghana. Leisure, RetrivedJanuary 04, 2015, from http://eds.a.ebscohost.com/eds/results/resultlist?sid=9b3fc9d3-a840-4603-8968.

Ağaoğlu, Y. S. (2006). Serbest Zaman Felsefesi. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongesi (s. 7-9). Muğla: Muğla Üniversitesi.

Akkaya, S. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür Etkinlikleri ve Boş Zaman Alışkanlıkları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniveristesi, Eskişehir.

Alexandris, K. and Carrol, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Result from a study in Greece,. Journal of Leisure Research, 29(3), 107-125.

Altıntaş A, Akalan C. (2008). Zihinsel antrenman ve yüksek performans. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, VI (1) 39-43.

Argan, M. (2013). Rekreasyon yönetimi. 1. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

Arslan, S. (1996). Yükseköğretim Kredi Ve Yurtlar Kurumuna Bağlı Yurtlarda Kalan Bayan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Sorunları Üzerine Bir Araştırma, Ankara İli Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Bacanlı, H. (2005). Gelişim Ve Öğrenme. Nobel Yayınları, Ankara

Balcı, V., ve İlhan, A. (2006). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,

Ball AK, Best JR, Wrigley TV. (2003a). Body sway, aim point fluctuation and performance in rifleshooters: Inter And İntrain Dividual Analysis. Journal of Sport Science, 21, 559- 566. Biomechanics Unit, Victoria University, Australia.

Belli, E., Gürbüz, A. (2012). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 12-15 Nisan 2012, Antalya, 168-176.

Broadhurst, R. (2001). Mono Gingenviron Mentsforlei Sure And Recreation. Nev York: Routledge.

Burger, M.J. (2006). Kişilik, (Çev. İ. E. Sarıoğlu). Kaknüs Yayınları, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara : Pegem Akademi.

Coleman, D.(1993). Leisure Based Social Support, Leisure dispositions and health. Journal of LeisureResearch, 25(2), 35-43.

Çakır, V.O., Şahin, S., Serdar, E, Parlakkılıç, Ş. (2016). Kamu çalışanlarının serbest zaman engelleri ile yaşam tatmini düzeylerinin incelenmesi. Journal of TourismTheory and Research, 2(2), 135-141

Çelik, G. (2011). Kamu kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin serbest zaman engellerinin ve tatmin düzeylerinin incelenmesi (Antalya merkez örneği), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Çil,Ü.A.(2011). Kur'an'da zaman kavramı. Kelam Araştırmaları,9(1)335-364

Davies, D. And Armstron, M. (1989). PsychologicalFactors İn Competative Sports.

Demir, C. ve Demir, N. (2007). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: Lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. Ege Akademik Bakış Dergisi, 6(1), 36-48.

Demirci, N. (1995). A'dan Z'ye Spor. Ankara: Neyir Yayıncılık Ve Matbaacılık.

Ekici, S. (1997). Yükseköğretim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme katkıları üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Emir, E. (2012). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Erkal, M.E., Güven, Ö. Ve Ayan, D. (1998). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul: Der Yayınları.

Esteve, R., Martin, J. and San Lopez, A. E. (2007). Grosping the meaning of leisure: Developing a self-report measurement tool. Leisure Studies, Retrived Jaunary 4, 2015 from http://www.tandfonline.com/toc/rlst20/current#.VKlNWbn9n4g

Gökçe, H. (2008). Serbest zaman doyumunun yaşam doyumu ve sosyo demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Gökdeniz, A., Hacıoğlu, N. ve Dinç, Y. (2009). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. İstanbul: Detay Yayıncılık.

Gülbahçe, Ö. (1996). Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları (Türkiye örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Gürbüz, B., Öncü, E., Emir, E. (2012). Boş Zaman engelleri ölçeği: Yapı geçerliğinin test edilmesi. 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi (s. 339-343). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A., ve Dinç, Y. (2003). Serbest Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (Örnek Animasyon Uygulamaları). Ankara: Detay Yayıncılık.

Iso-Ahola, S. And Hatfield, B. (1986). Psychology Of Sports: A Social Psychological Approach. Iowa: Wm. C. Brown Publishers.

IsoAholo, S.E.(1994). Leisure Life style and health. Leisure Mental Health, 2, 42-60.

IsolaAhola, S. E. And Coleman, D. (1993). Leisure and health: The role of social support and sel determination. Journal of Leisure, 25(2), 11-28.

İskender T. (2010). Ateşli Tabanca Atıcılarına Uygulanan Özel Antrenmanların Bazı Motorik Özellikler Üzerine Etkisi. G.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, (Danışman: Yrd. Doç.Dr. Latif Aydos).

İskender, A., Avcı, C., Yaylı, A. (2015). Gençlerin serbest zaman değerlendirme aracı olarak rekreatif faaliyetlere katılım düzeylerinin belirlenmesi. Journal of Recreation and Tourism Research, 2(1), 36-42.

Kara,E.,2016 Üst Seviye Atış Sporcularının Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeyi İle Performansları Arasındaki İlişki (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi

Karaca, A.A. (2015). Serbest Zaman Katılımı, Psikolojik İyi Olma Ve Serbest Zaman Engelleri İle Baş Etme Stratejilerinin Üniversite Öğrencileri Üzerinde İncelenmesi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Karaküçük S, Akgül. M., 2016, Ekorekreasyon ve Çevre *Ankara Gazi Kitabevi*.

Karaküçük S., 1999, Rekreasyon boş zamanları değerlendirme. 3. Baskı. *Ankara, Bağırgan Yayımevi*, S. 59.

Karaküçük, S. (2008). Rekrasyon, boş zamanları değerlendirme (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi

Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon, boş zamanları değerlendirme (6. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S. (2012). TerapatikRekrasyon Bir Örnek Uygulama: OSEP (Otistik Bireyler Spor Eğitim Projesi). Ankara: Gazi Kitabevi

Karaküçük, S., 2005, Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme) "kavram, kapsam ve bir araştırma (5. Baskı),Ankara: *Gazi Kitabevi.*

Karaküçük, S., Gürbüz, B. (2007). Rekrasyon ve kent(li)leşme. Ankara: Gazi Kitabevi

Karaküçük, S.,Akgül,M. (2012). Ekorekreasyon Rekreasyon ve Çevre Ankara: Gazi Kitabevi

Karaküçük, S.,Gürbüz,B. (2007). Boş zaman engelleri ölçeği-28: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1, 3-10.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, M. (1999). Silah Ve Atış, Güvenlik Serisi-1, Ankara, 12-14.

Kaya, S. (2003). Yetiştirme yurdunda kalan gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimi ve etkinliklerin sosyalleşmeye etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kılbaş, Ş. (2010). Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme (3.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kırkpınar, M. (2004). Lise son sınıftaki öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine katılma biçimlerinin araştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Köktaş, Ş. K. (2004). Rekreasyon boş zamanı değerlendirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Köybaşı, N. (2006). Boş zaman sosyolojisi ve boş zamanları değerlendirme aracı olarak dinlence turizmi ve kültür turizmine katılan yerli turistlerin karşılaştırılmalı sosyolojik analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Kurar, İ. ve Baltacı, F. (2014). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: Alanya örneği. International Journal of Science Culture and Sport, 39-52.

Lakot K. (2015). Beden Eğitimi Öğretmeni adaylarında serbest zaman algısı ve engelleri, Yüksek L,isans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

Lakot, K., Korur, E. N., Öncü, E. ve Gürbüz, B. (2013). Bireyler rekreatif etkinliklere neden katılmazlar? Akademisyenler örneği. Ö. Tütüncü (Dü.), II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi içinde (s. 351-358). Kuşadası: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Mansuroğlu S. (2002). Akdeniz Üniversitesiöğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekanrekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. AkdenizÜniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 15 (2), 52-62.

Meyer, H.D.,Brigtbill, C.K. andSessoms, H.D. (1970). Community recreation a guide to ıts organization. Vircinia,USA

Mutlu, İ. (2008). Egzersiz yapan kişilerin boş zamanlarına yönelik tutumları üzerine bir araştırma: Kayseri İli Örneği. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. Selçuk Üniveritesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 17(32), 31-38.

Özdemir, S. , Karaküçük, S., Gümüş, M. ve Kıran, S. 2006.Türkiye Taş Kömürü Kurumu Genel Müdürlüğü'nde çalışan yer altı işçilerinin serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarının belirlenmesi. 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla, 3-5 Kasım 2006.

Özpınar, B. (1999). Tabanca Ve Atış Kültürü, Ankara, 9-93

Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(1), 126-131.

Ryan ve Deci (2000). Ryan ve El Deci Contemporary educatıonal psychology, 2000

Sağcan, M. (1986). Rekreasyon ve turizim . İzmir: Cumhuriyet Basımevi.

Sağlam, H. ve Genç, H. (2007). Atıcılık Ve Atış Sporu. Düet Reklam Basın Yayın, Ankara.

Sevil, T. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon: Kavram ve Özellikler. Editör: Serdar Kocaekşi. Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1468

TDK, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=ZAMAN, Erişim tarihi: 8 Kasım 2017

Tekin, A. (2009). Bir Rekreasyonel Etkinlik Olan Doğa Yürüyüşlerinin Tekstil İşgörenlerinin Uyum Düzeylerine Etkisi. (Doktora Tezi), İstanbul Marmara Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Terzioğlu, A. ve Yazıcı, M. (2003). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirmeanlayış ve alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği). Erzincan Eğitim FakültesiDergisi, 5(2), 1-31.

Torkildsen, G. (2005). Recreation and leisure management. London and New York: Routledge: Taylor and Francis Group.

Tunçkol, H. M. (2001). Selçuk Üniversitesindeki akademik personelin rekreasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu (2013). Havalı ve Ateşli Silahlar Kurallar Kitabı. ISSF.

Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu 2013. Havalı ve Ateşli Silahlar Kurallar Kitabı. ISSF.

Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonu. (2013). Havalı ve Ateşli Silahlar Kurallar Kitabı. ISSF.

Üstün, Ü. D. ve Kalkavan, A. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerini rekreatif faaliyetlere katılmaya motive eden faktörlerin araştırılması. Ö. Tütüncü (Dü.), II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi içinde (s. 620-630). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Üstünova K. (2005). Türkçede zaman kavramı ve işlenişi. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyet Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi;6,187-201

Yağmur, R. (2006). Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile farklı bölümlerdeki öğrencilerin serbest zaman aktivitelerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek Lisans tezi , Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Yetiş, Ü. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri (Ankara örneği). Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Zorba, E., Kesim, Ü., Ağılönü, A. ve Cerit, E. (2006). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman alışkanlıkları. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi (s. 43-45). Muğla: Muğla Üniversitesi

5. EKLER

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	**:**	Ayşegül BATUR
Uyruğu	**:**	T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi	**:**	Manisa-1984
Telefon	**:**	530 426 4578
Faks	**:**	
E-mail	**:**	aysegulkizillar@gmail.com.tr

EĞİTİM

Derece	**Adı, İlçe, İl**	**Bitirme Yılı**

İlk öğretim	:	Gazi İlkokulu Manisa/Merkez	1996
Ortaokul	:	Şehitler Orta Okulu Manisa/ Merkez	1998
Lise	:	Manisa Lisesi Manisa/ Merkez	2001
Üniversite	:	Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Manisa	2005
Yüksek Lisans (Tezli)	:	Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi ABD/ BATMAN	2019

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2004-2006	Manisa/ Energym Spor Salonu	Fitness Eğitmeni
2006-2007	Karaoğlanlı İlköğretim Okulu	Vekil Öğretmen
2007-2009	Celal Bayar Üniversitesi/ Rektörlüğü	Özel Kalem
2009-Devam	İçişleri Bakanlığı/ Jandarma Genel Komutanlığı	Kamu Görevlisi

UZMANLIK ALANI

Voleybol, Masaj, Atıcılık.

YABANCI DİLLER

İngilizce